

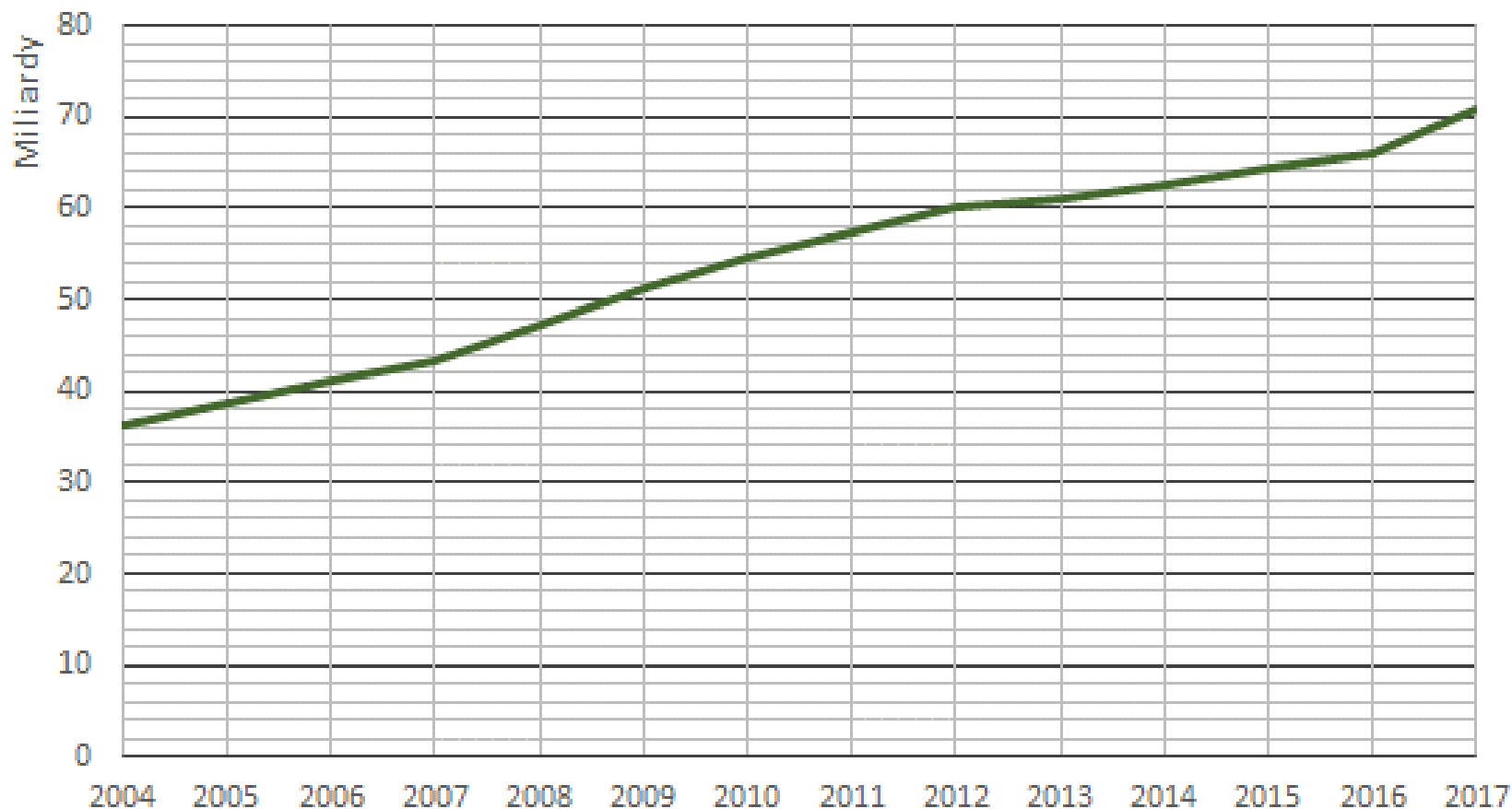
Reforma edukacji a finansowe i organizacyjne zmiany w oświacie

Mariusz Tobor

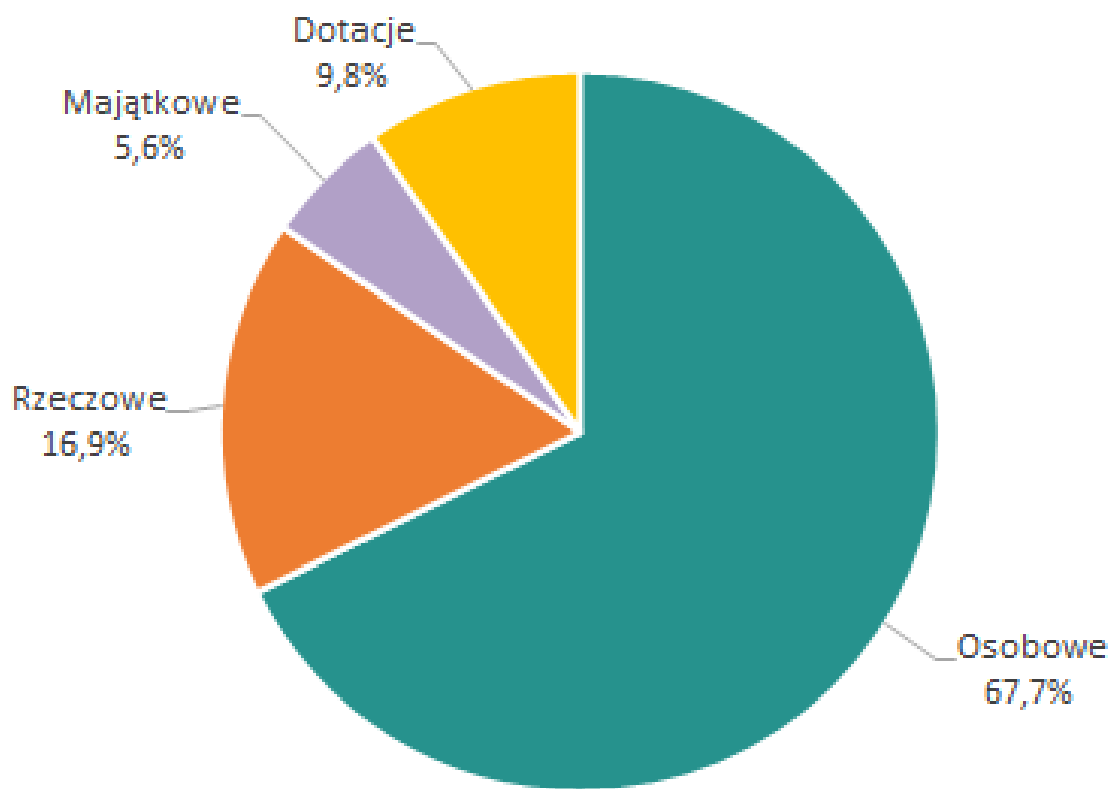

Wydatki i dochody oświaty samorządowej

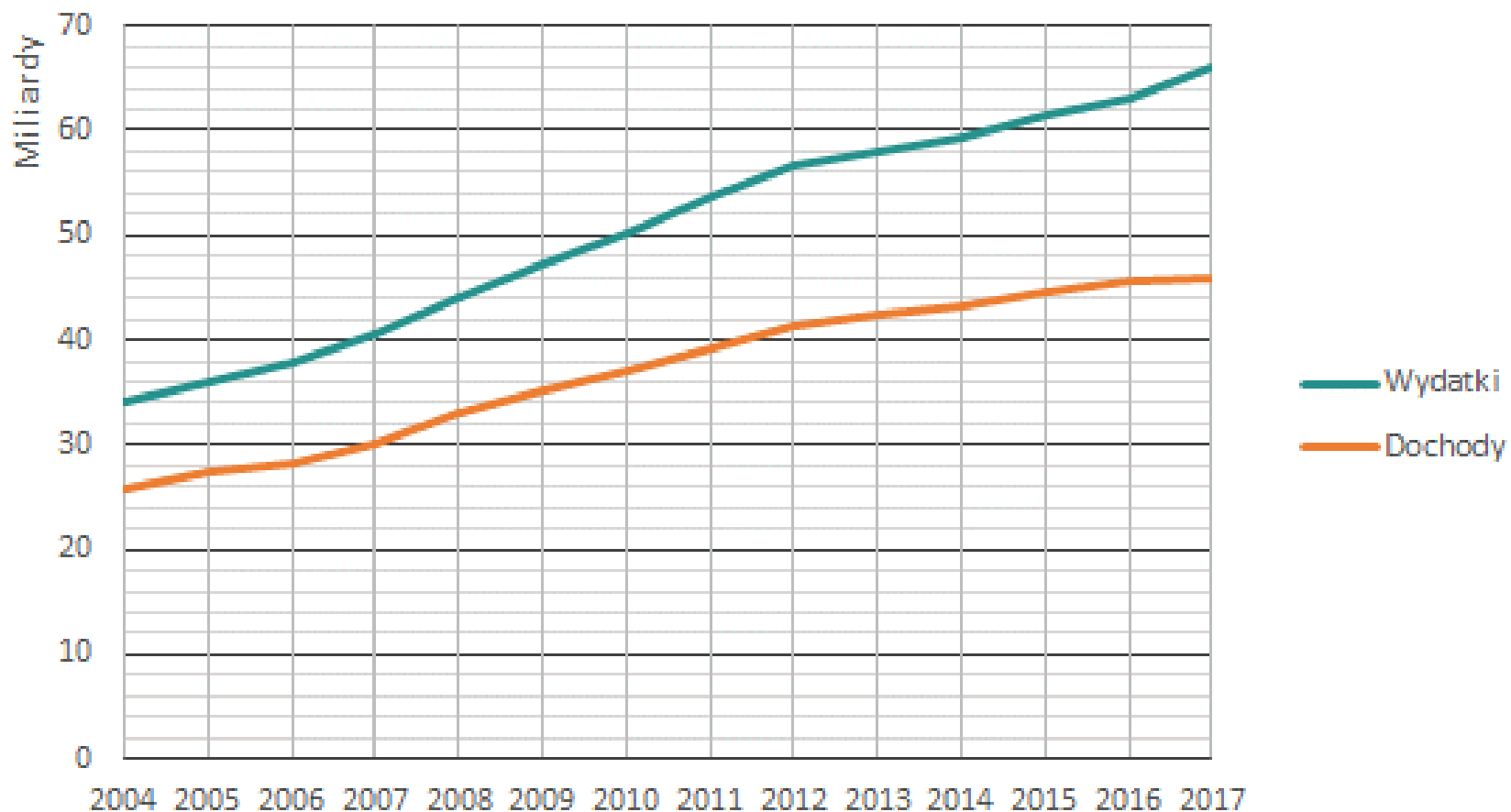
Wydatki oświatowe samorządów

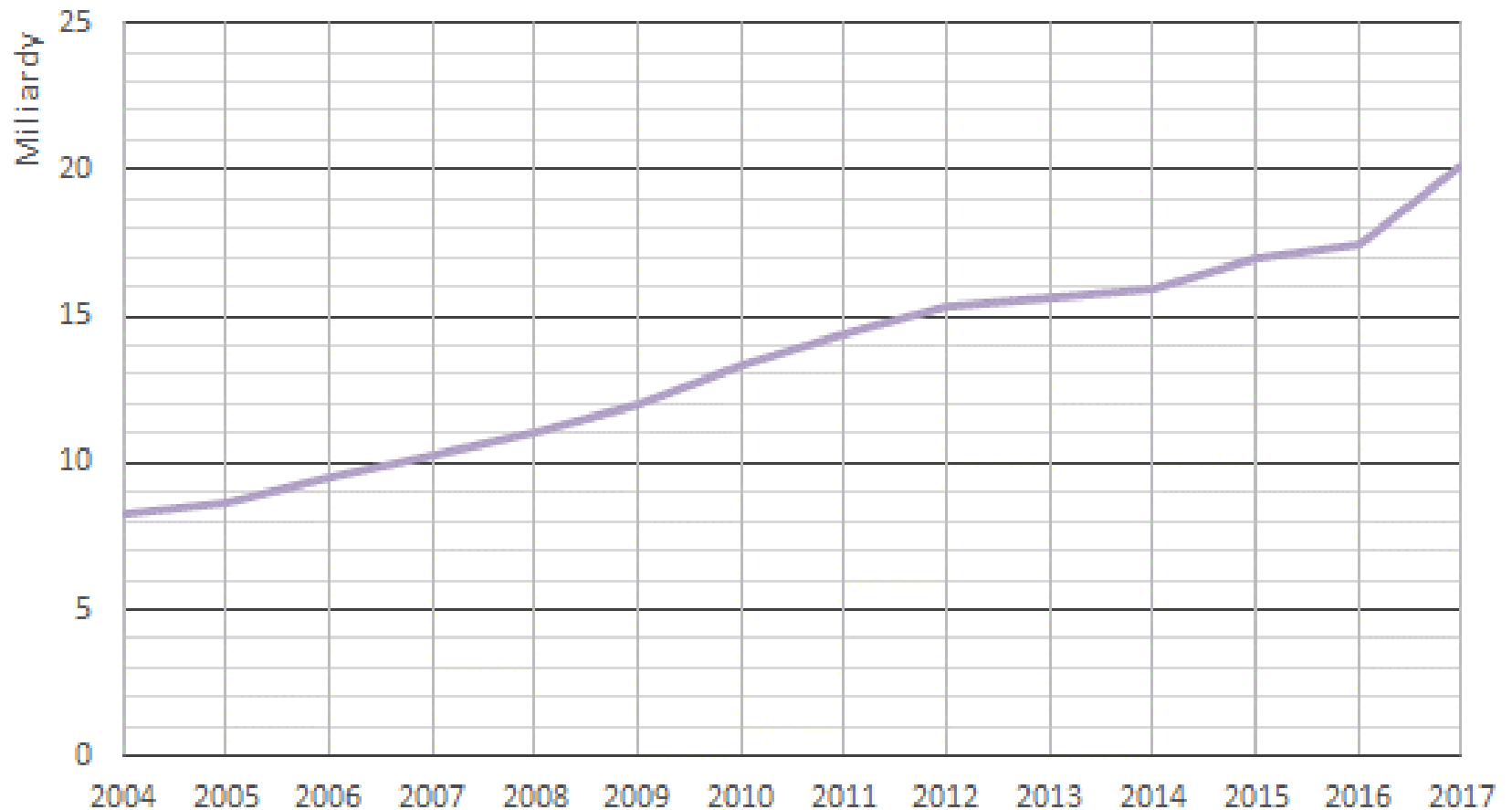
Struktura wydatków oświatowych JST w 2017 r.

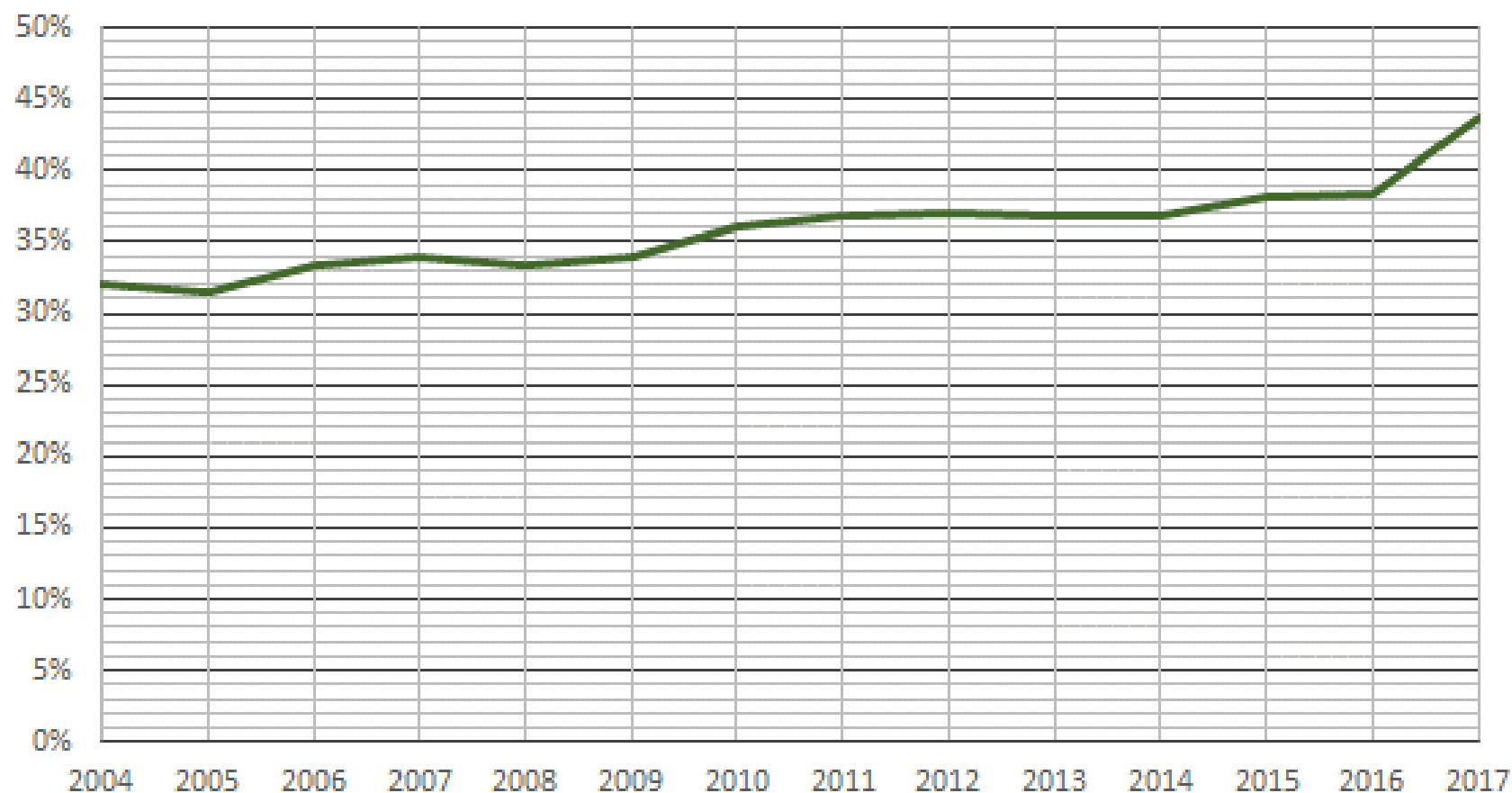
Dochody i wydatki bieżące oświaty

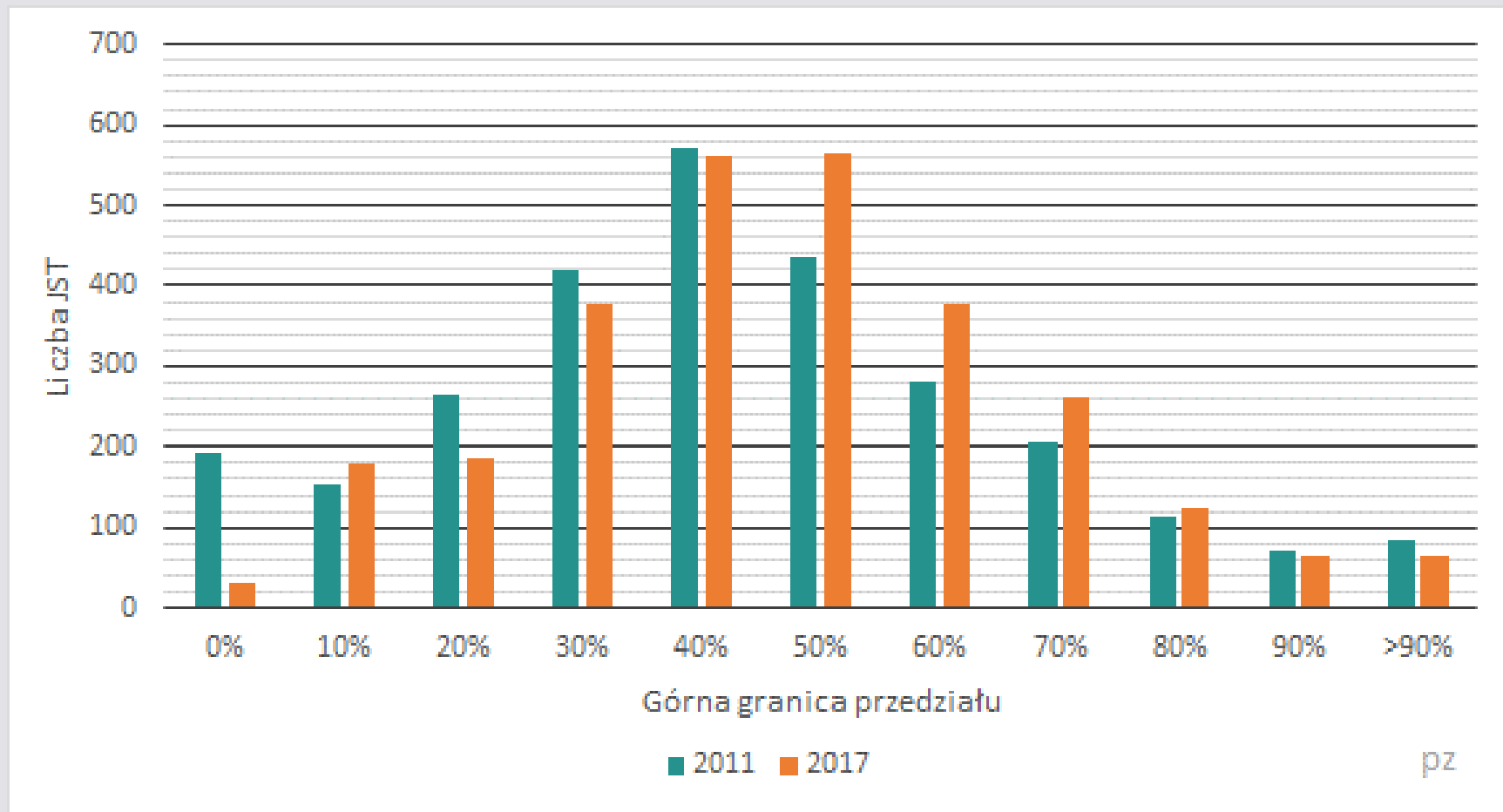
Kwota nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami

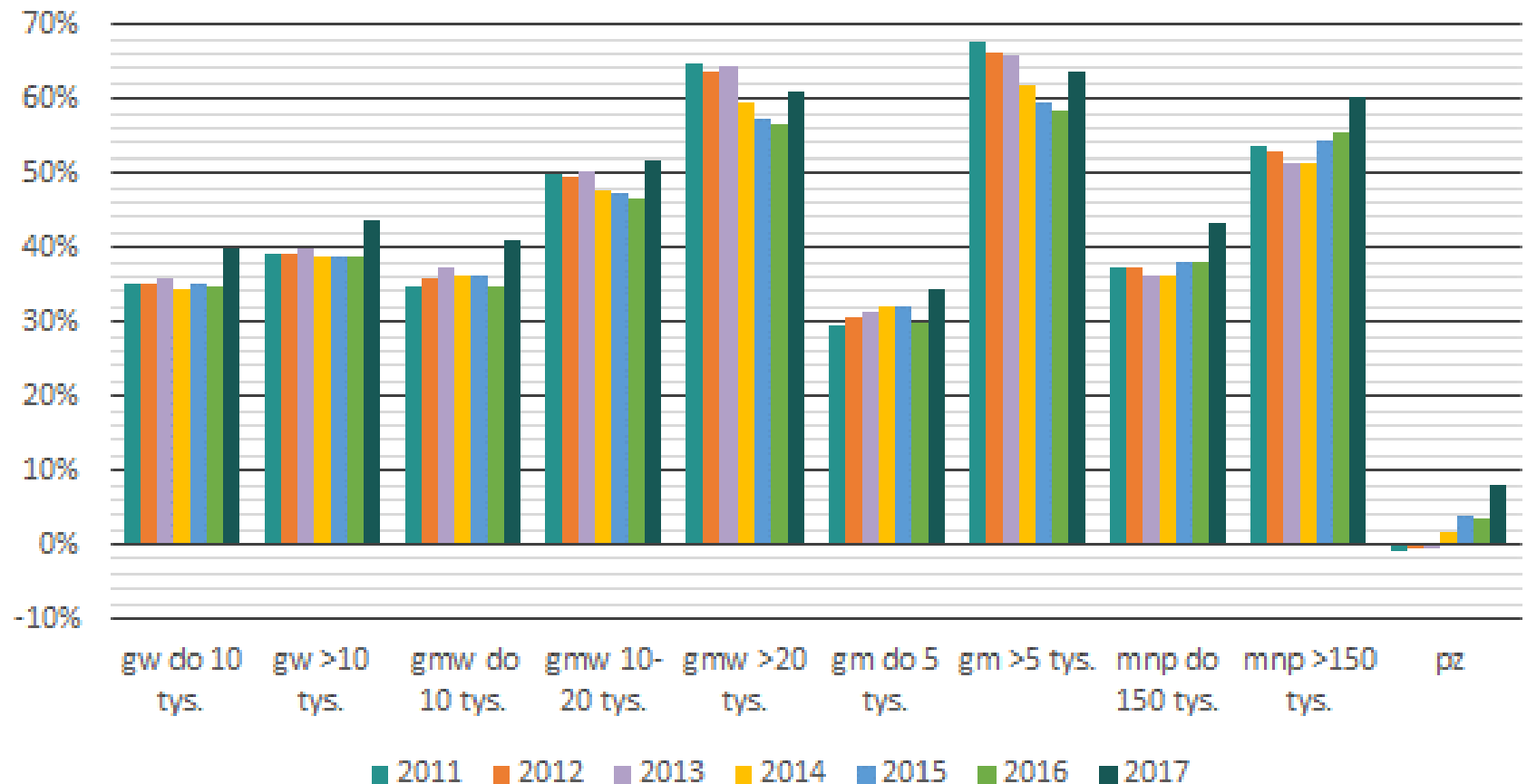
Wskaźnik nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty

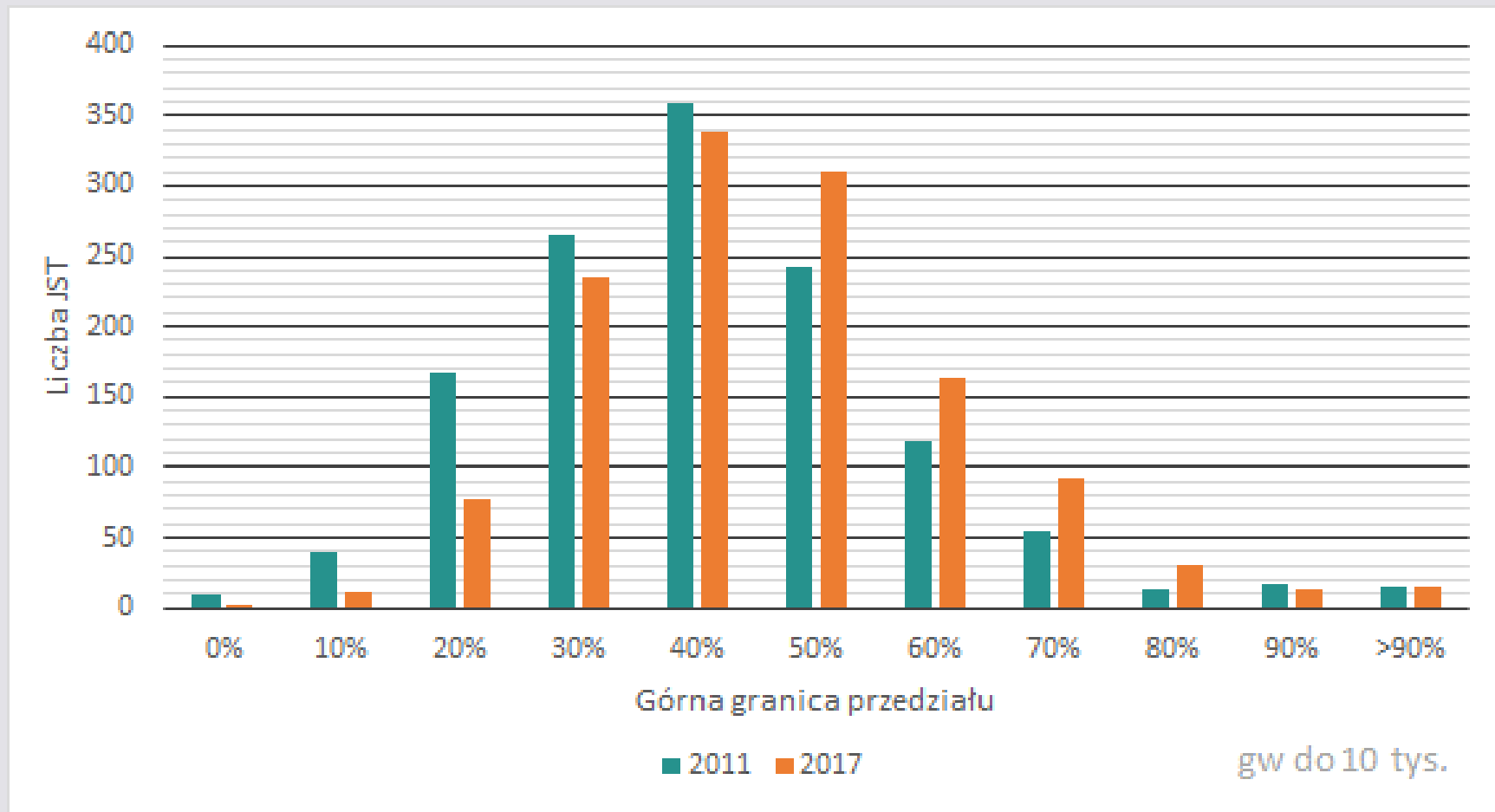
Rozkład wskaźników nadwyżki wydatków nad dochodami – wszystkie JST

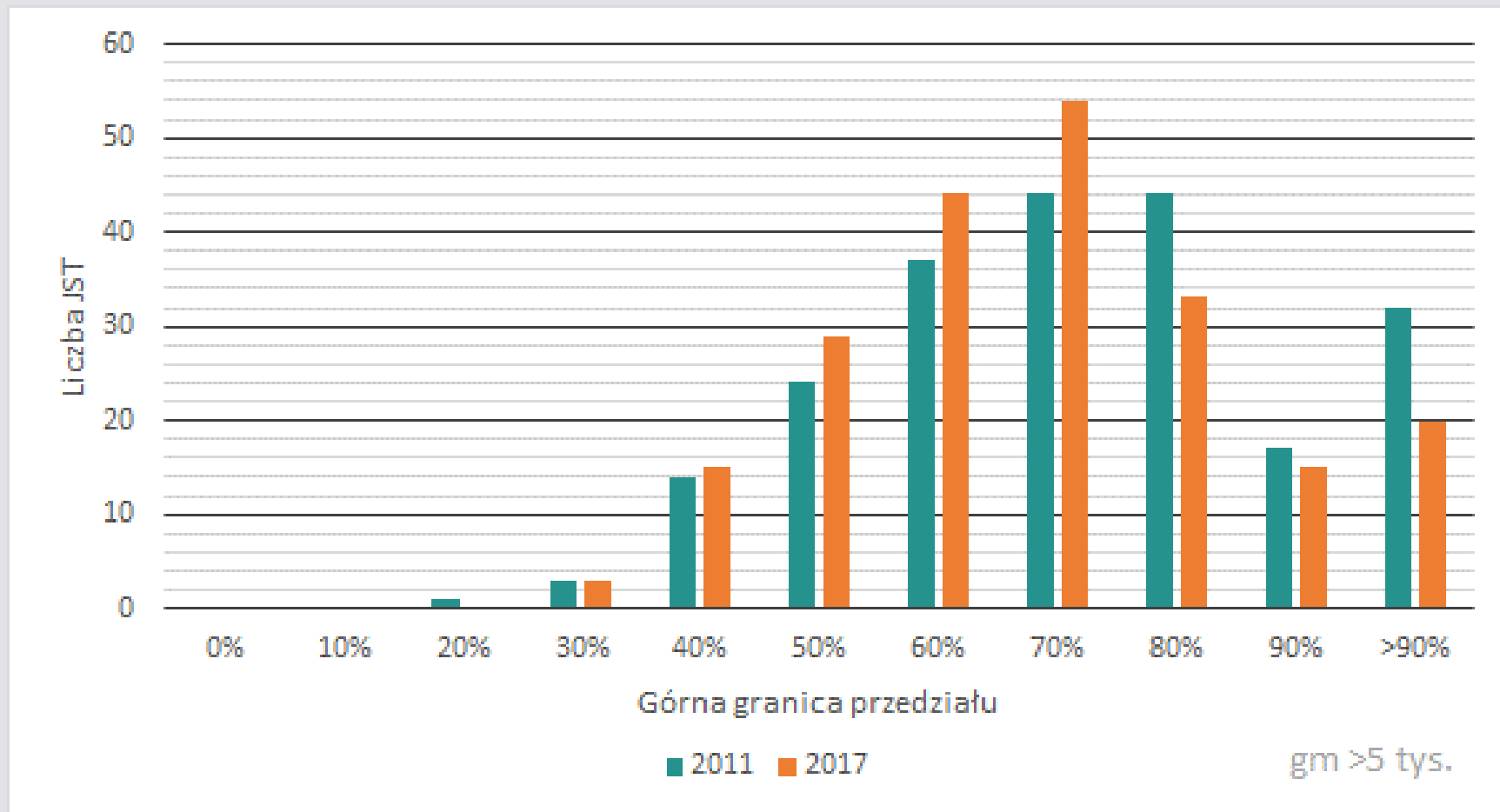
Średnie wskaźniki nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty w różnych kategoriach JST

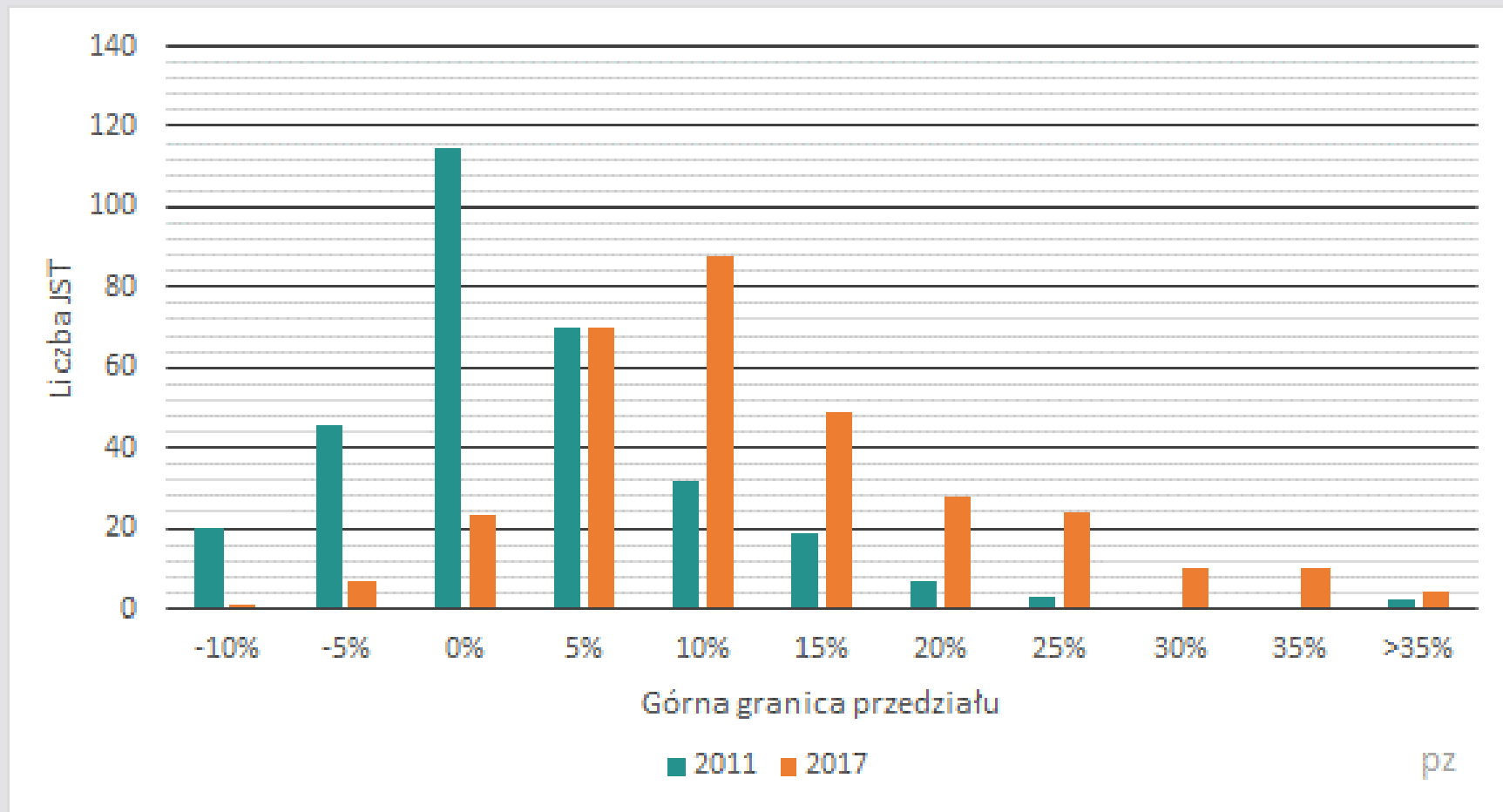
Rozkład wskaźników nadwyżki wydatków nad dochodami – gminy wiejskie do 10 tys.

Rozkład wskaźników nadwyżki wydatków nad dochodami – gminy miejskie powyżej 5 tys.

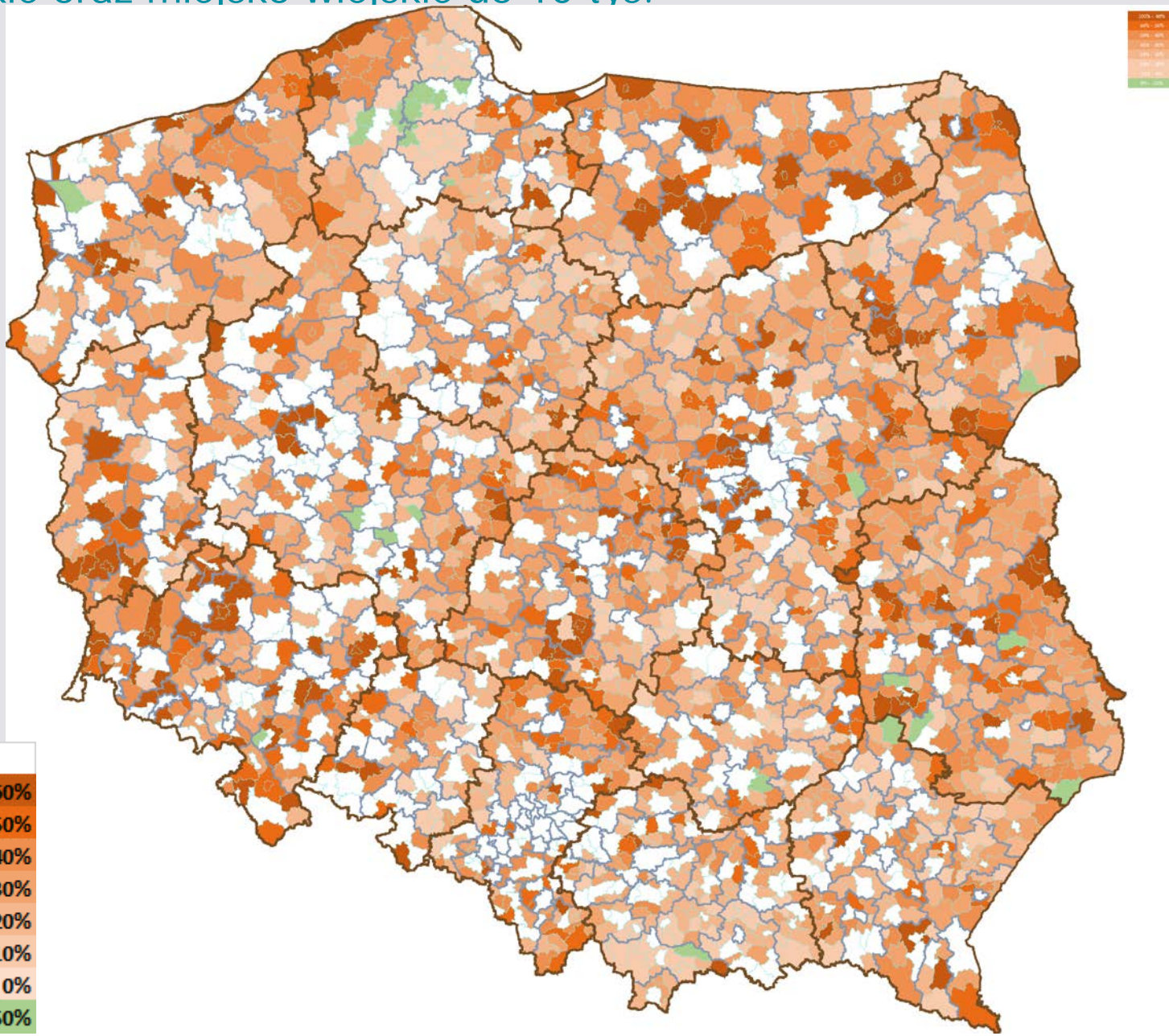

Rozkład wskaźników nadwyżki wydatków nad dochodami – powiaty ziemskie

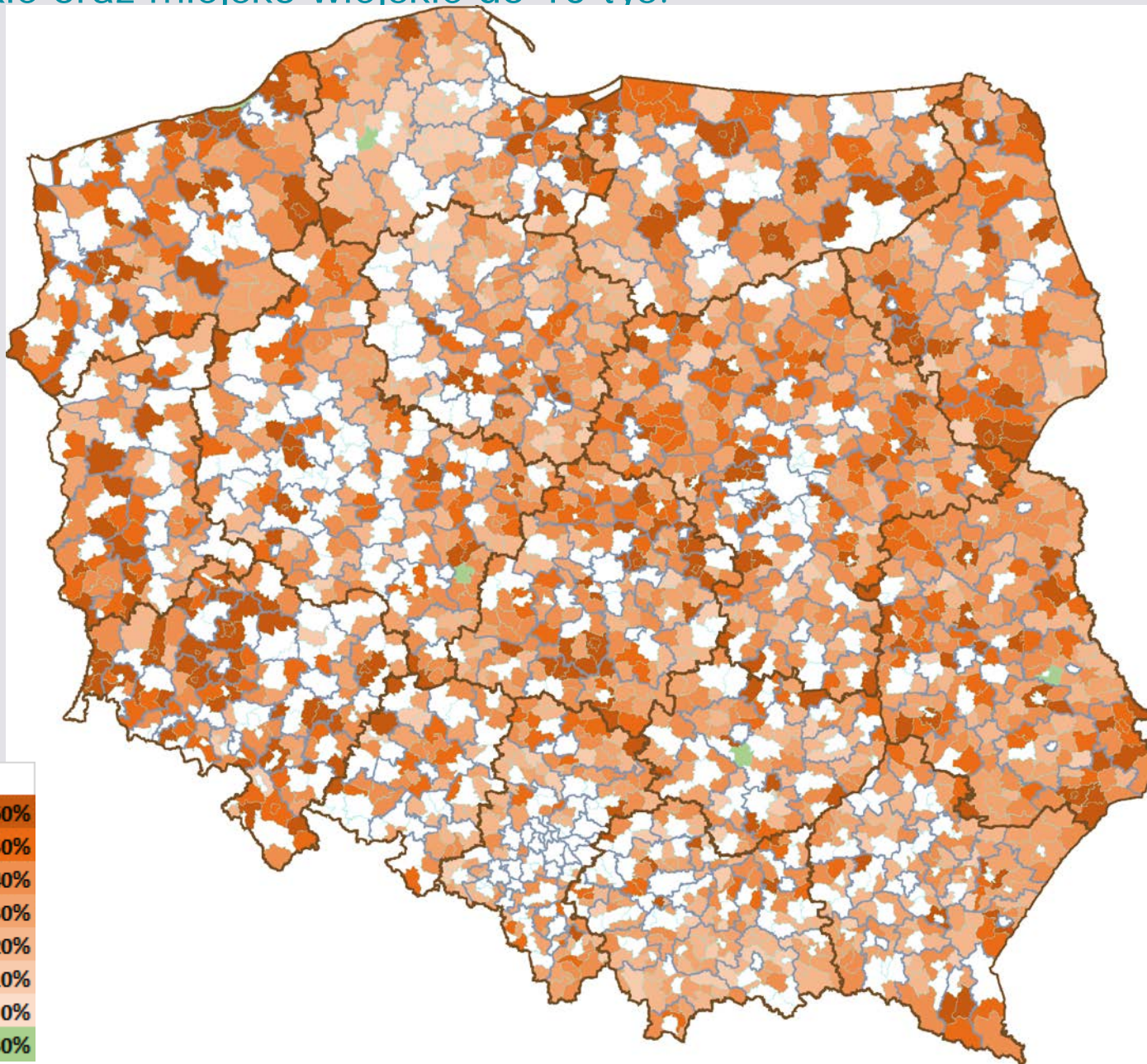

Nadwyżki wydatków nad dochodami oświaty 2011

– gminy wiejskie oraz miejsko wiejskie do 10 tys.

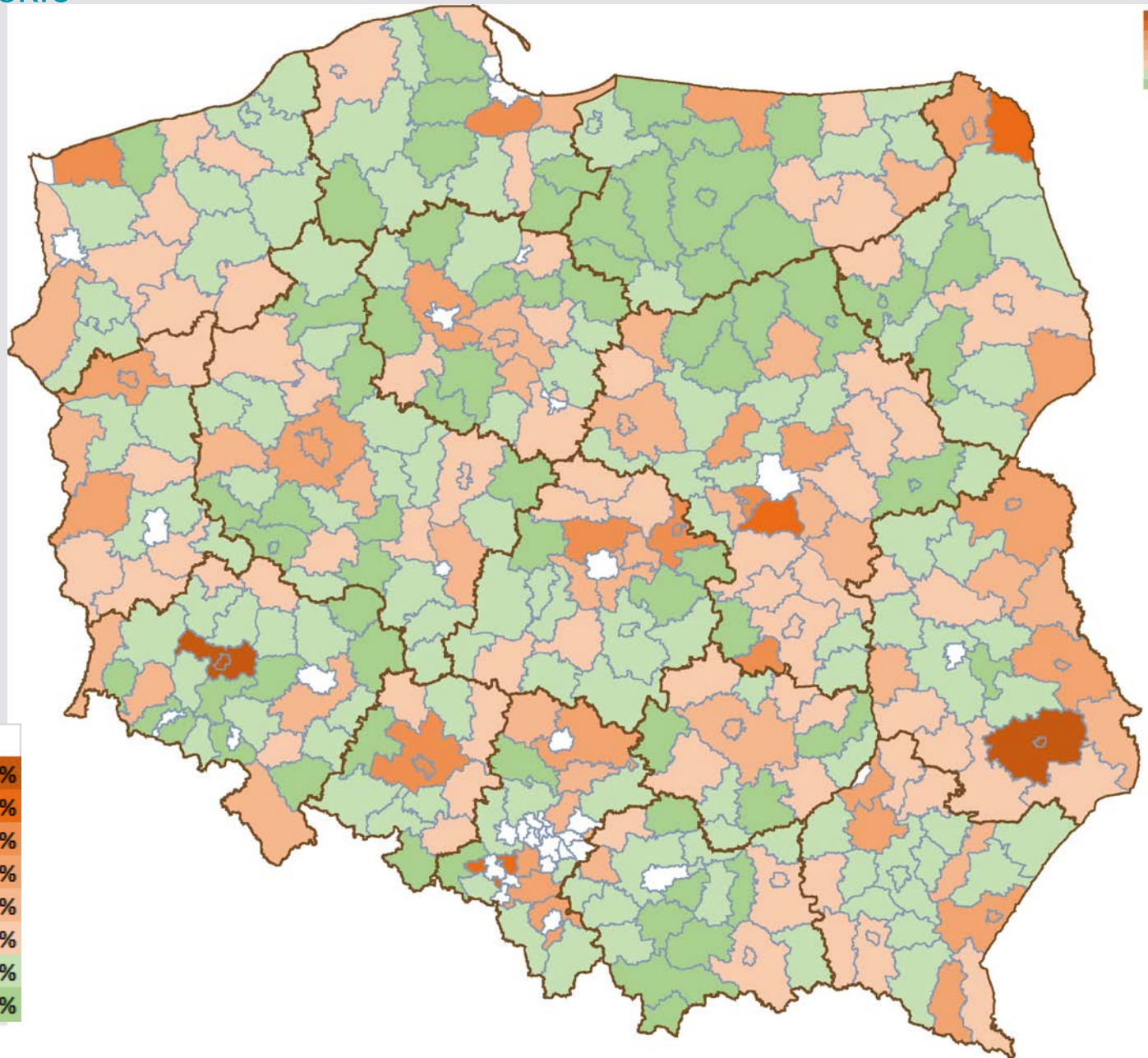

Nadwyżki wydatków nad dochodami oświaty 2017 – gminy wiejskie oraz miejsko wiejskie do 10 tys.

Nadwyżki wydatków nad dochodami oświaty 2011

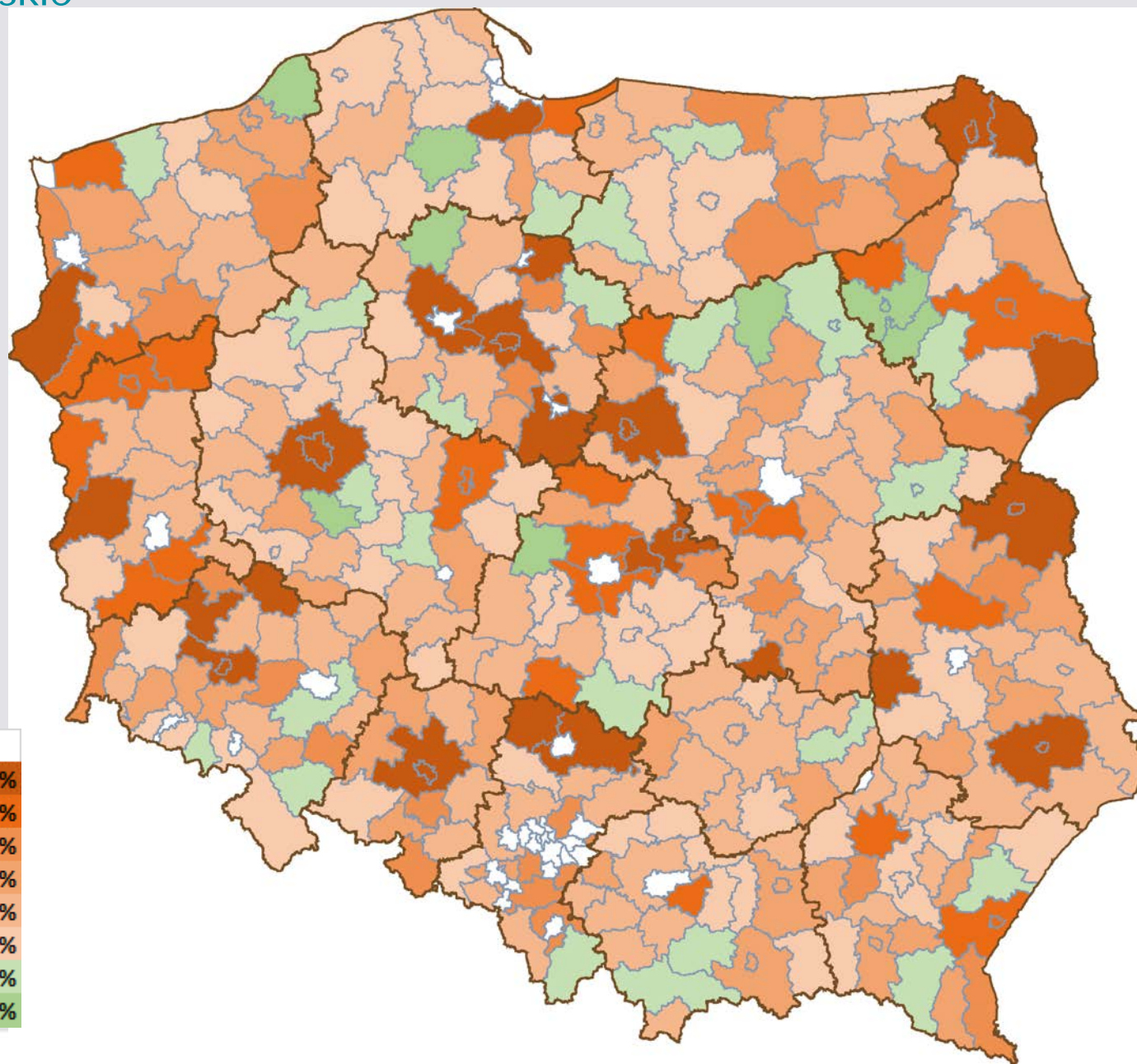
– powiaty ziemskie

≤ niż	> niż
500%	25%
25%	20%
20%	15%
15%	10%
10%	5%
5%	0%
0%	-5%
-5%	-50%

Nadwyżki wydatków nad dochodami oświaty 2017

– powiaty ziemskie

<= niż	> niż
500%	25%
25%	20%
20%	15%
15%	10%
10%	5%
5%	0%
0%	-5%
-5%	-50%

Dlaczego?

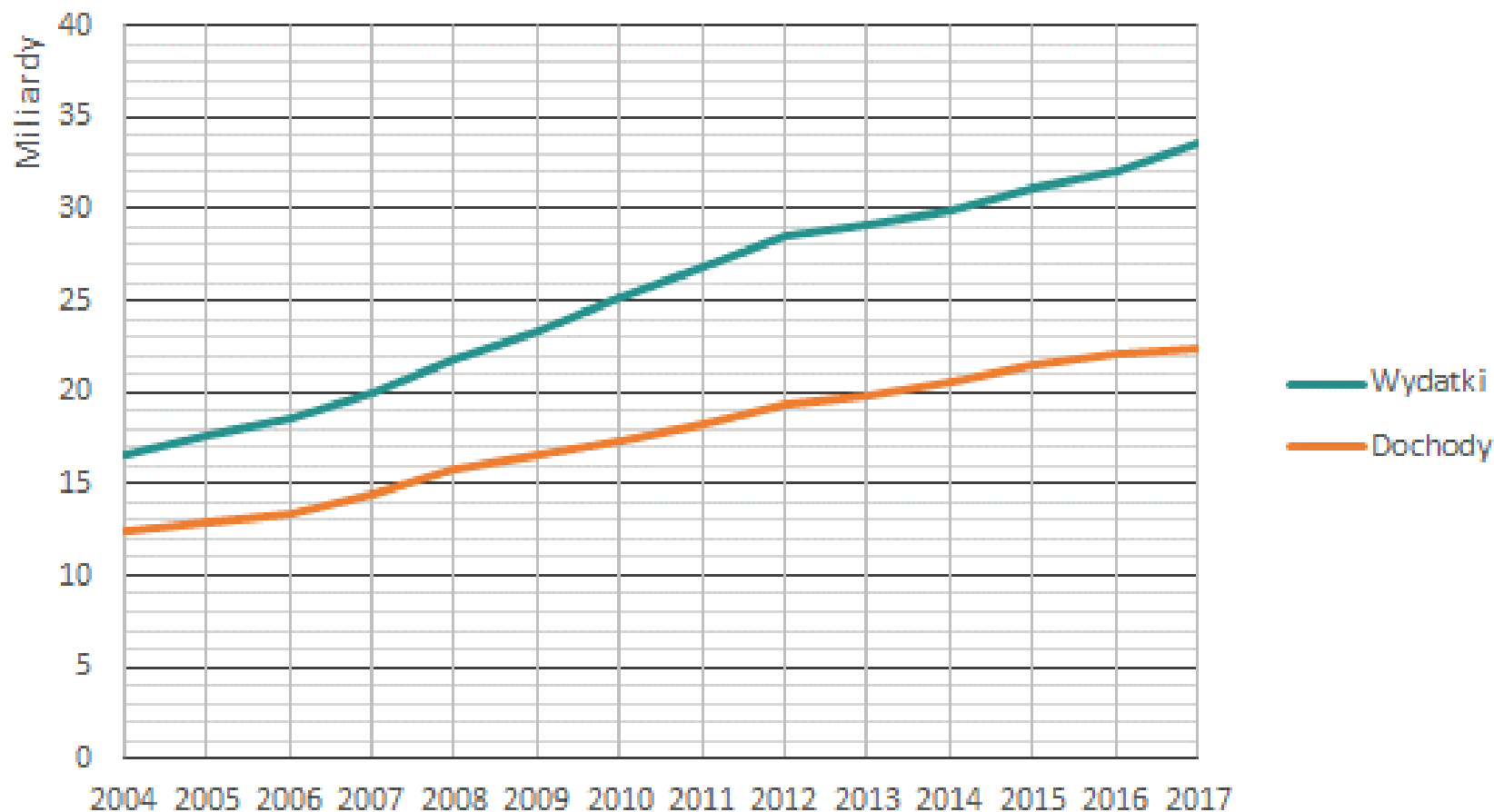
Wskaźnik nadwyżki wydatków nad dochodami urósł ostatnio we wszystkich kategoriach samorządów (mimo tego, że subwencja traktuje je bardzo różnie)

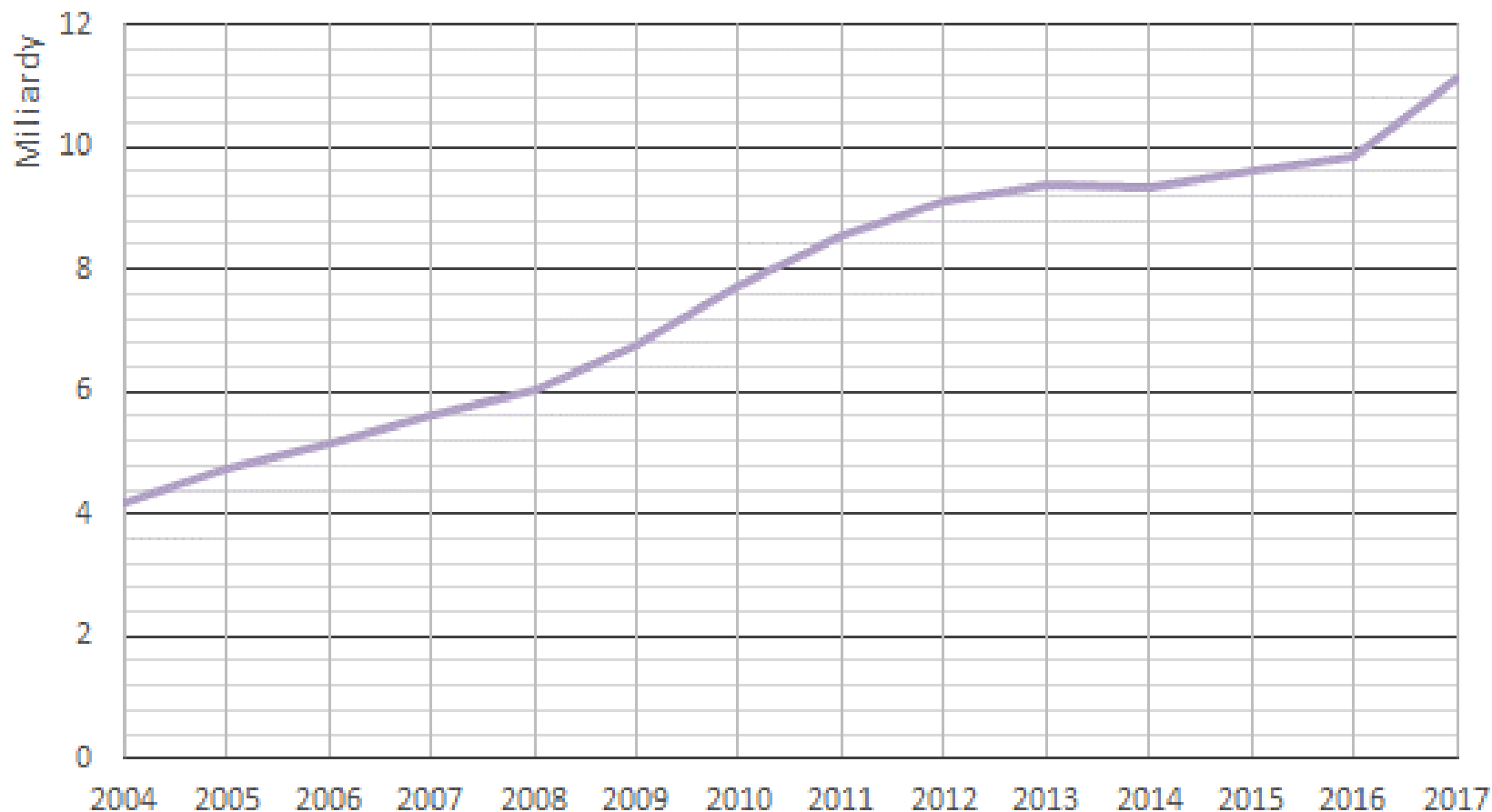
Wydatki a dochody grupami samorządów

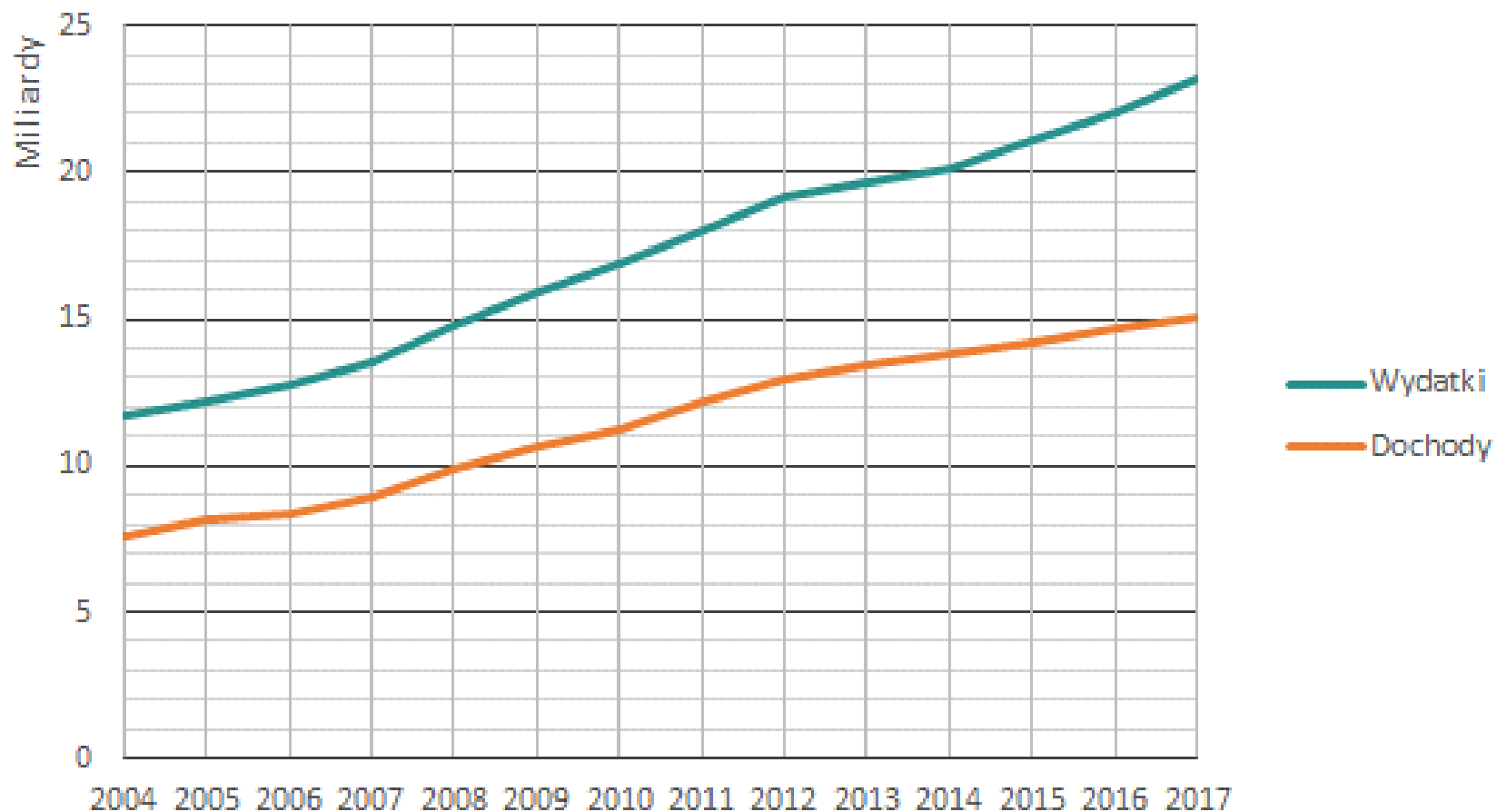
Wydatki i dochody bieżące oświaty – gminy (wiejskie, miejskie i miejsko-wiejskie)

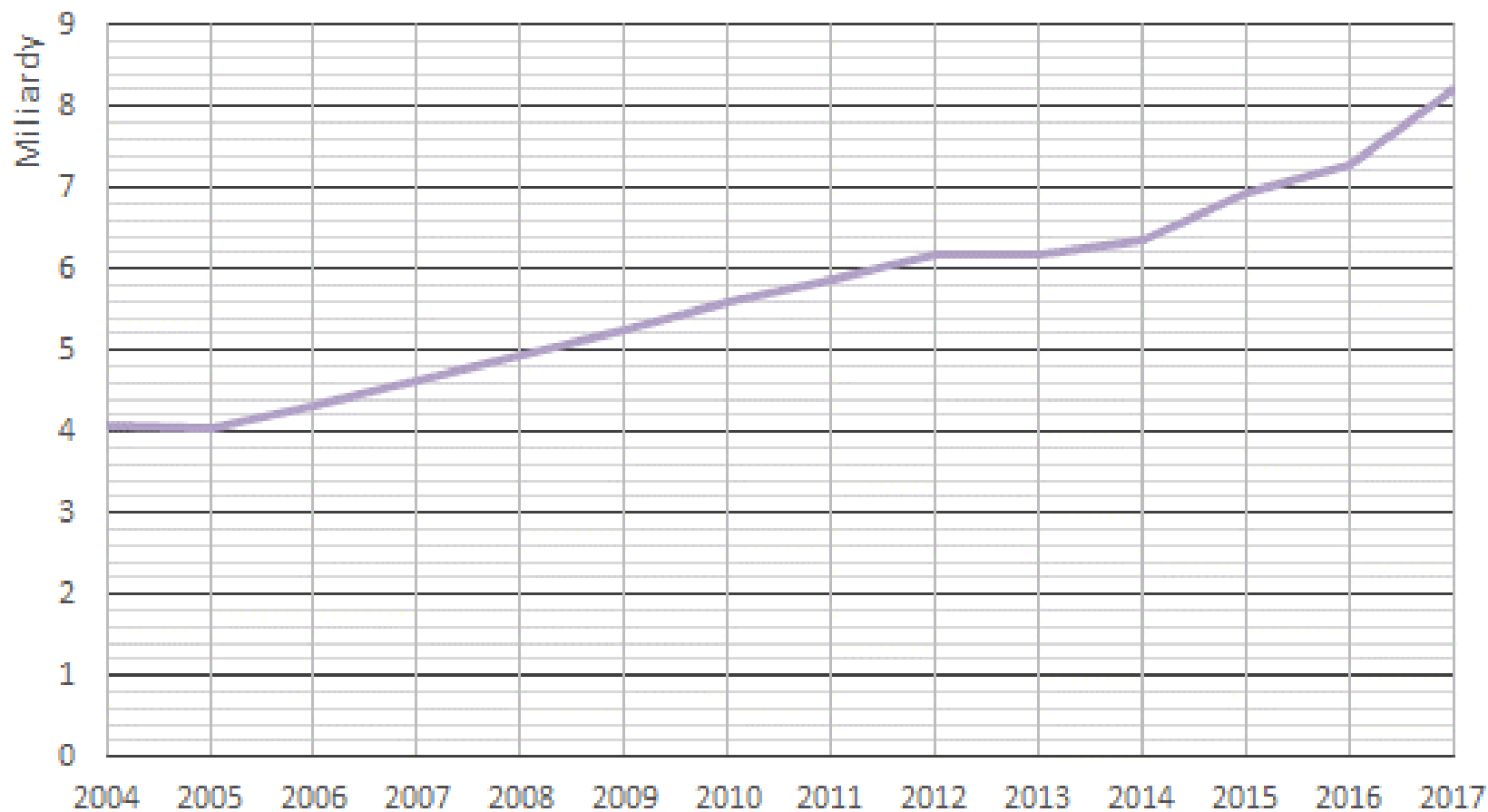
Kwota nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty – gminy (wiejskie, miejskie i miejsko-wiejskie)

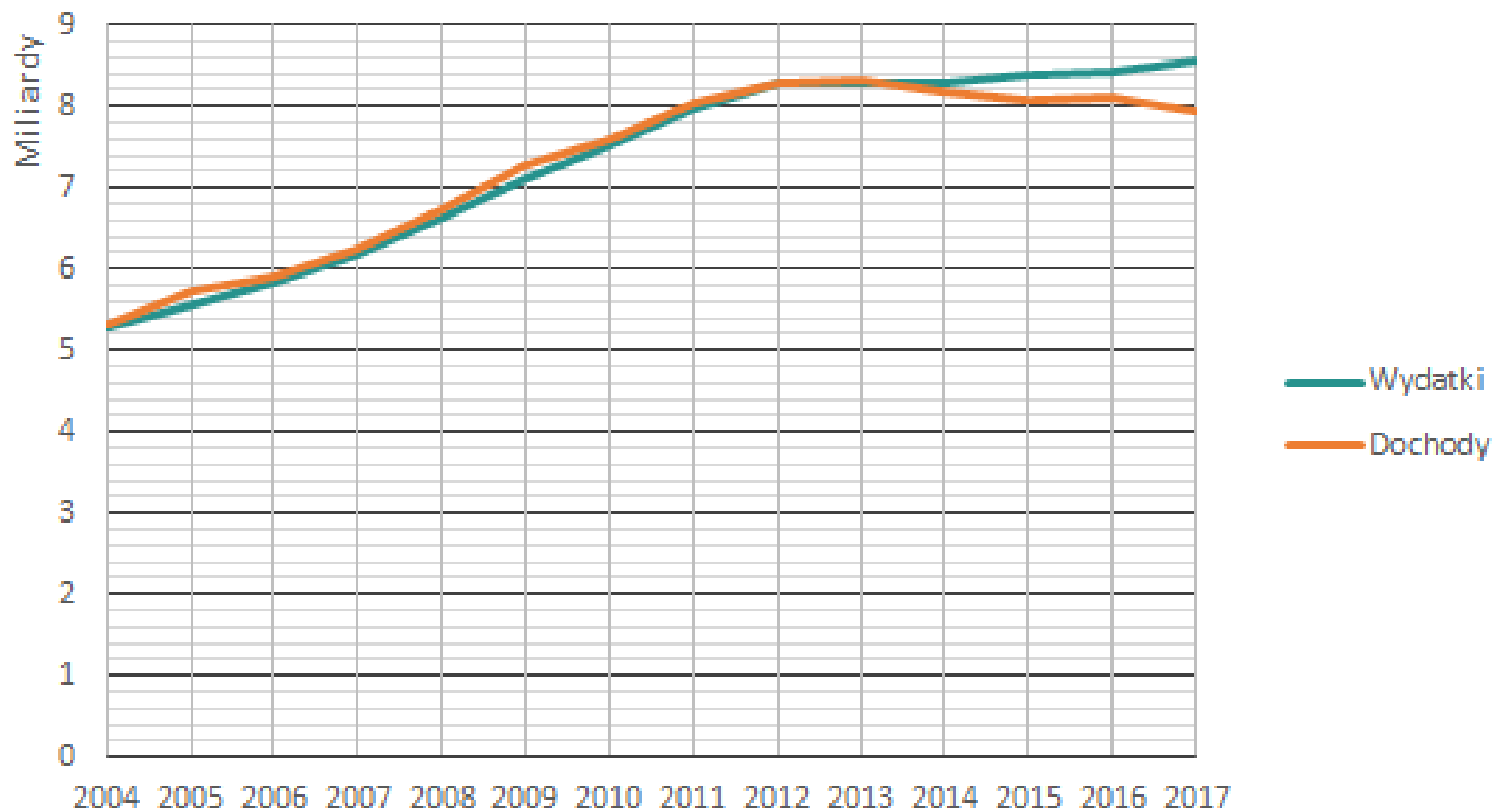
Wydatki i dochody bieżące oświaty – miasta na prawach powiatu

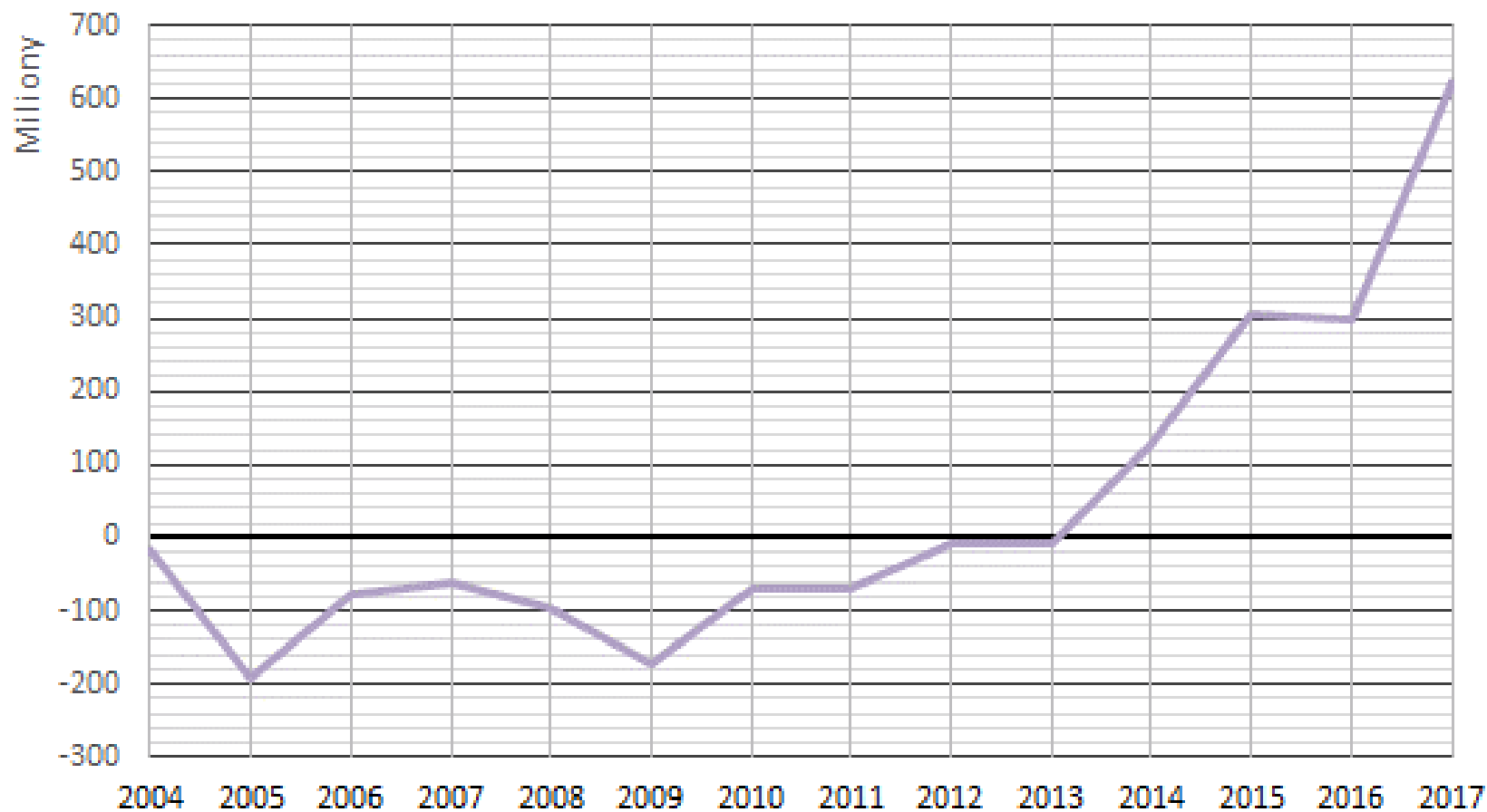
Kwota nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty – miasta na prawach powiatu

Wydatki i dochody bieżące oświaty – powiaty ziemskie

Kwota nadwyżki wydatków bieżących nad dochodami oświaty – powiaty ziemskie

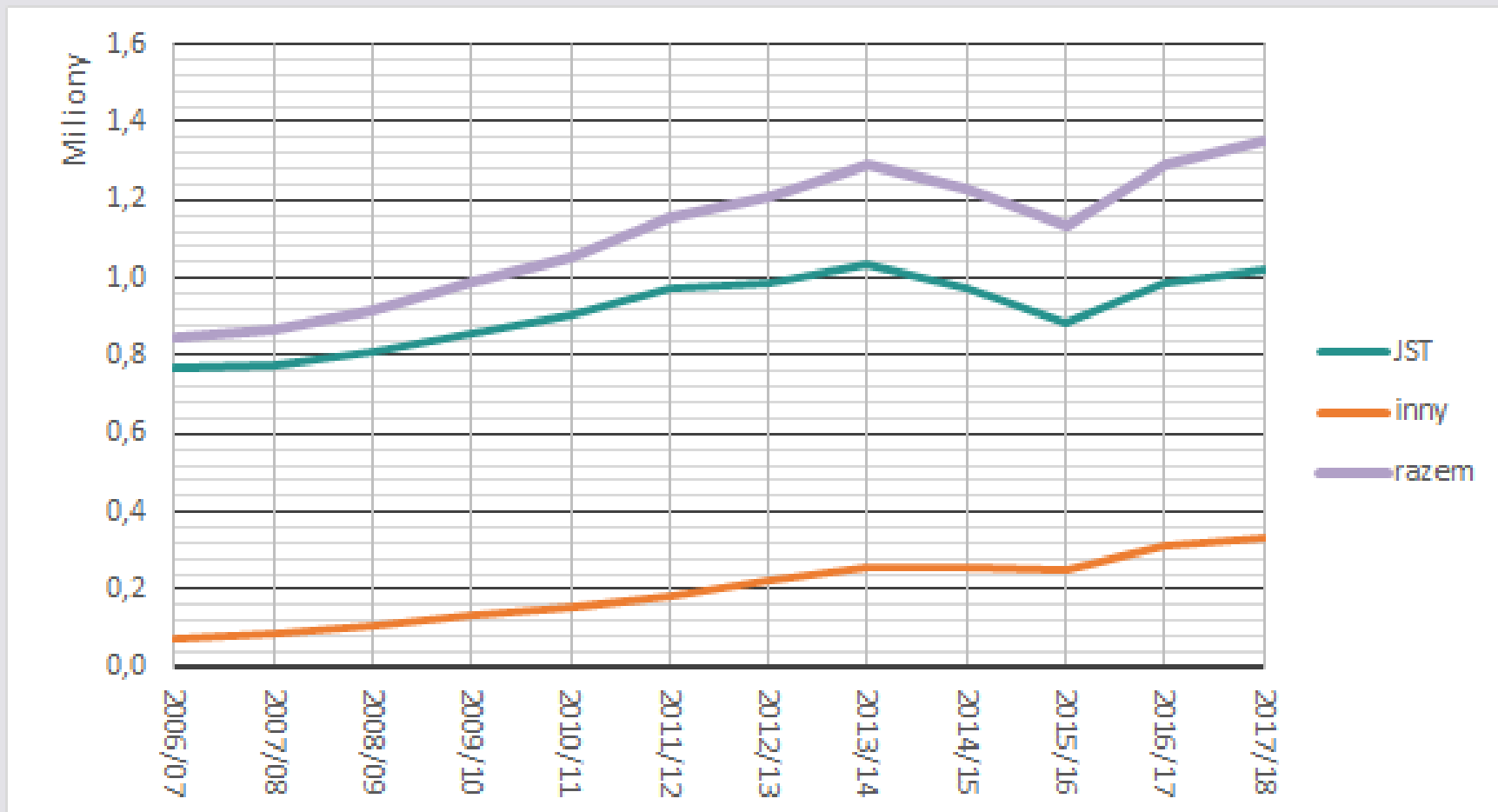

- We wszystkich grupach samorządów wzrosły wydatki
- Powiatom dodatkowo zmalała subwencja

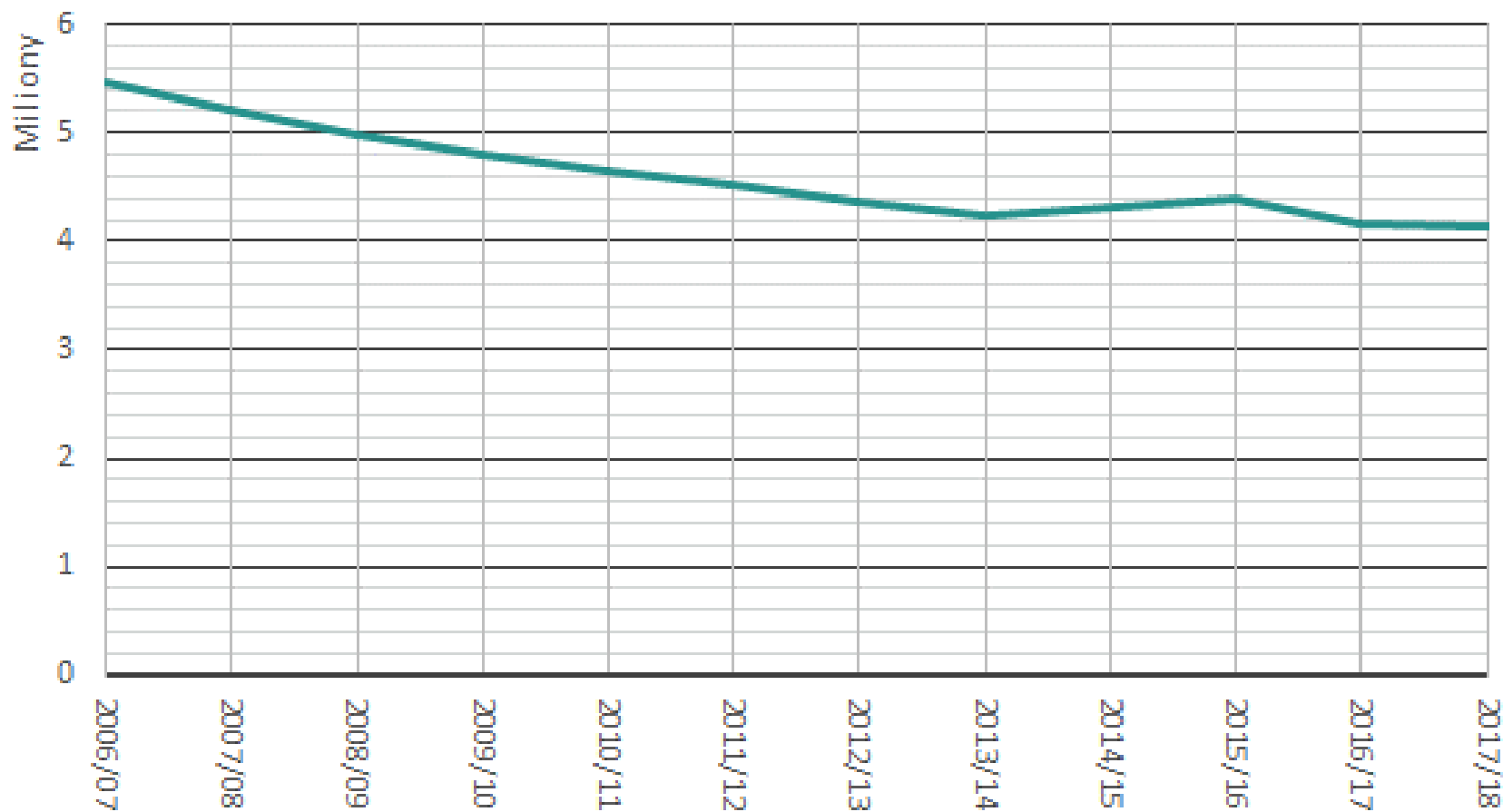
Uczniowie i wychowankowie przedszkoli

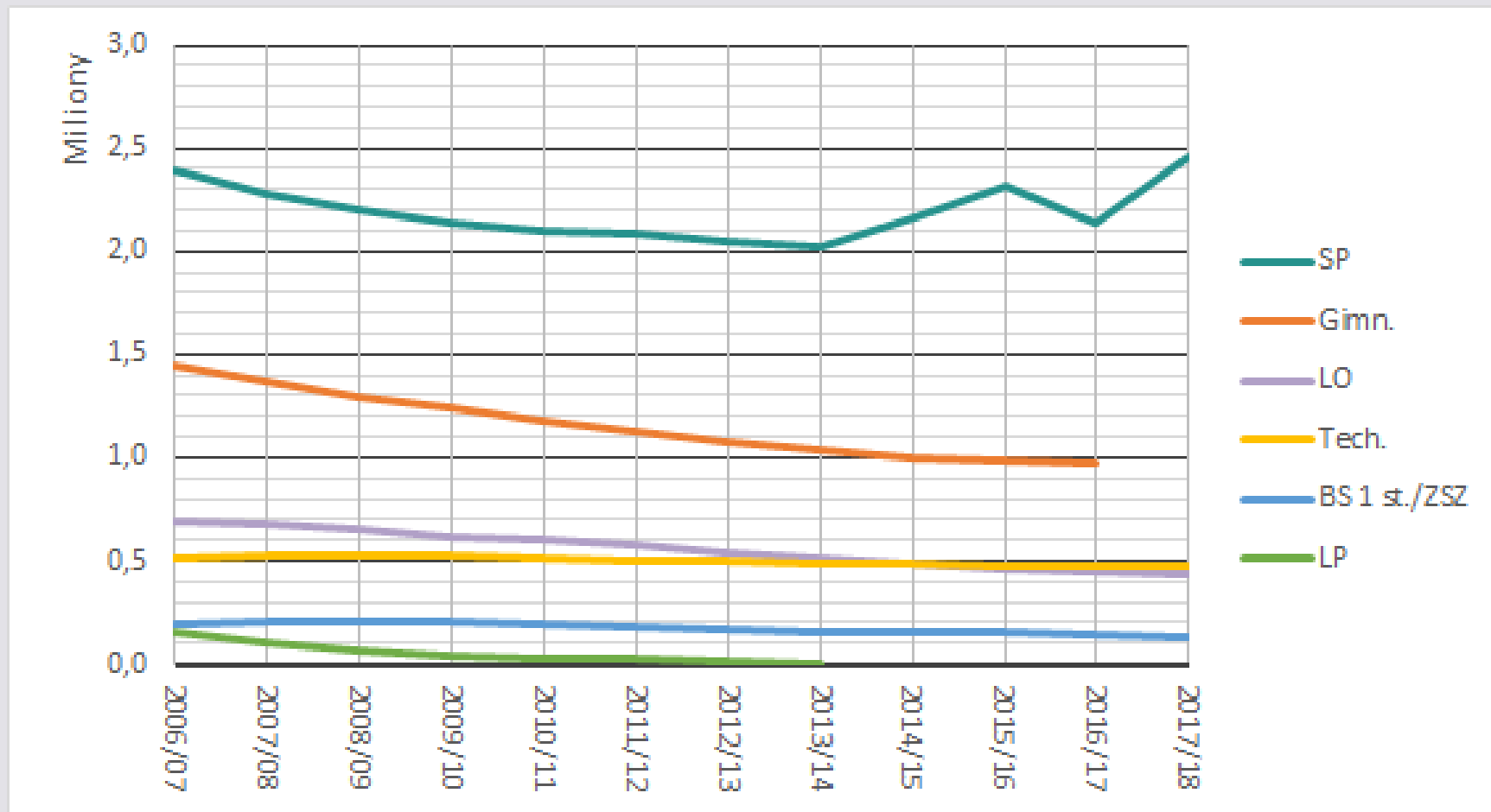
Liczba wychowanków przedszkoli w podziale na rodzaje organów prowadzących

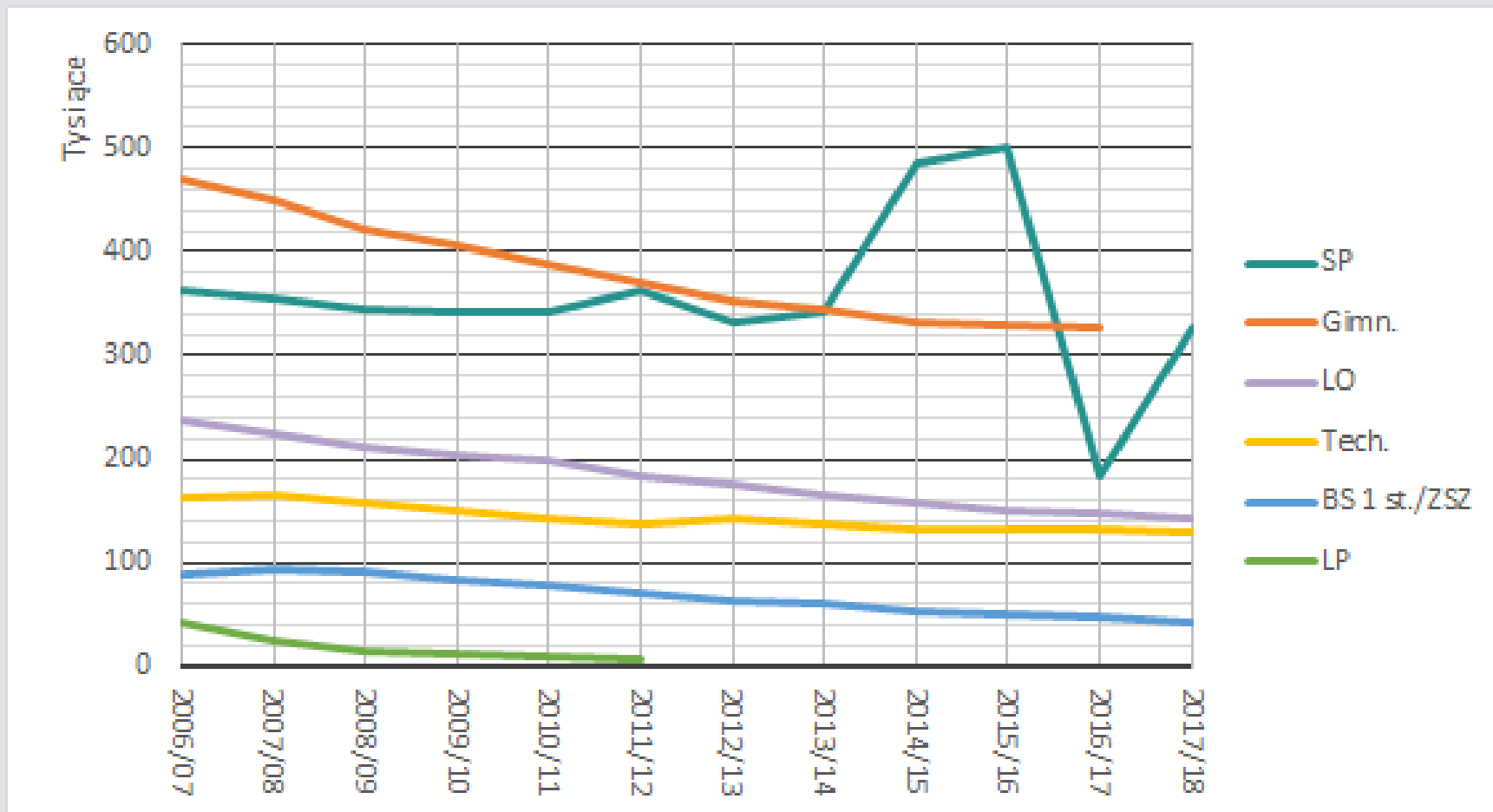
Łączna liczba uczniów ogólnodostępnych szkół dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez JST

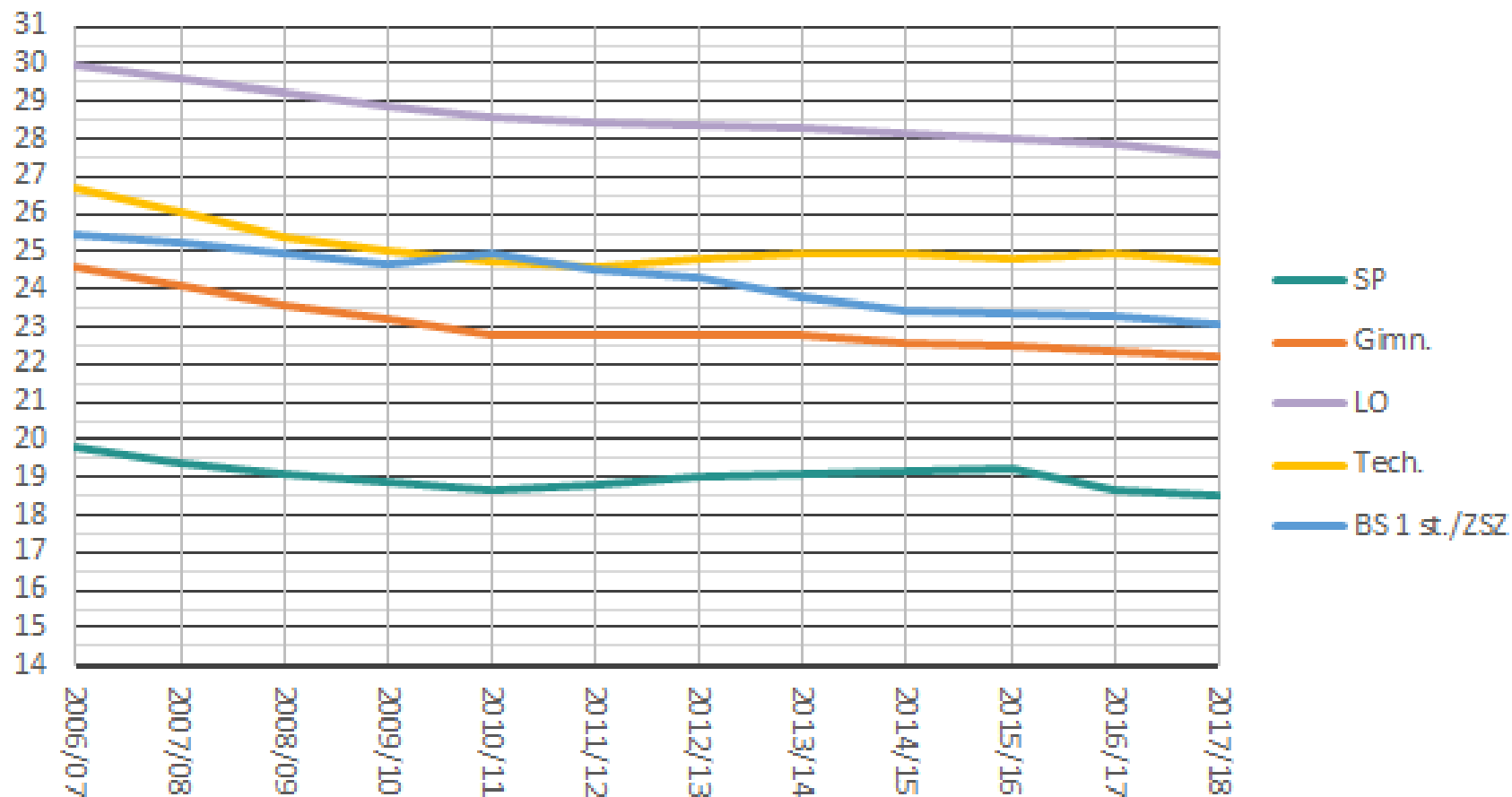
Liczby uczniów ogólnodostępnych szkół dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez JST

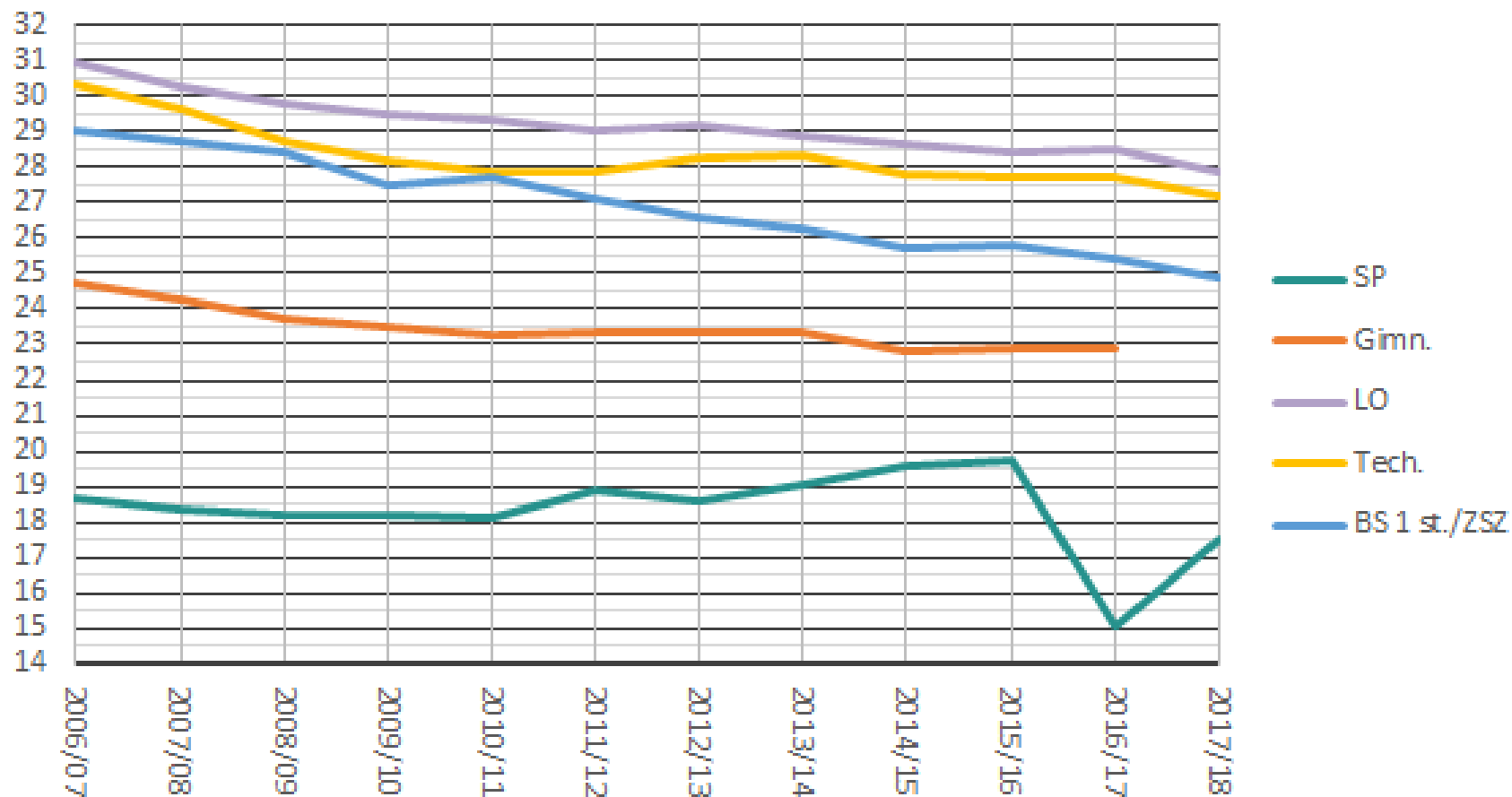
Liczby uczniów klas pierwszych ogólnodostępnych szkół dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez JST

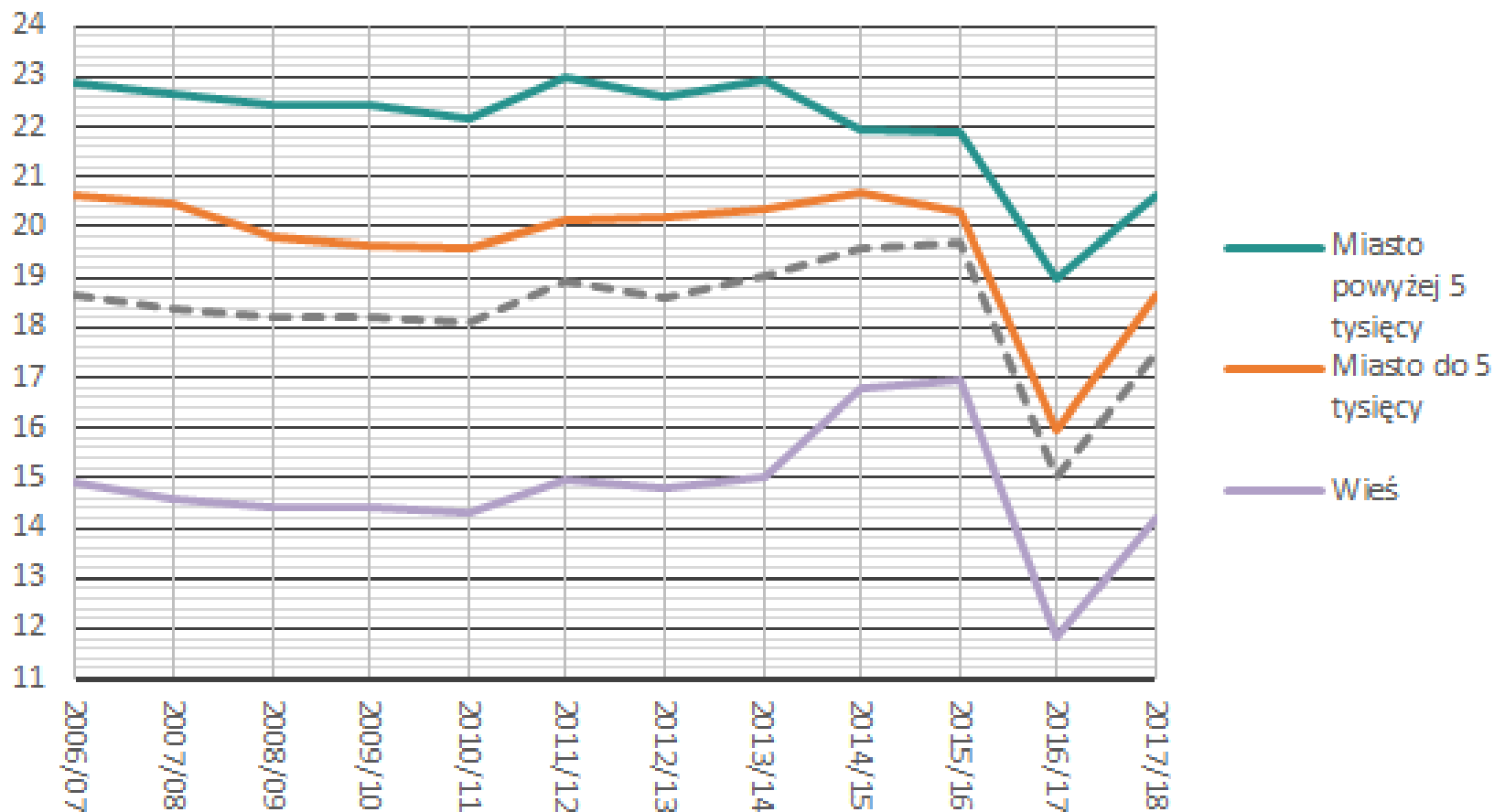
Średnie wielkości oddziałów (szkoły prowadzone przez JST)

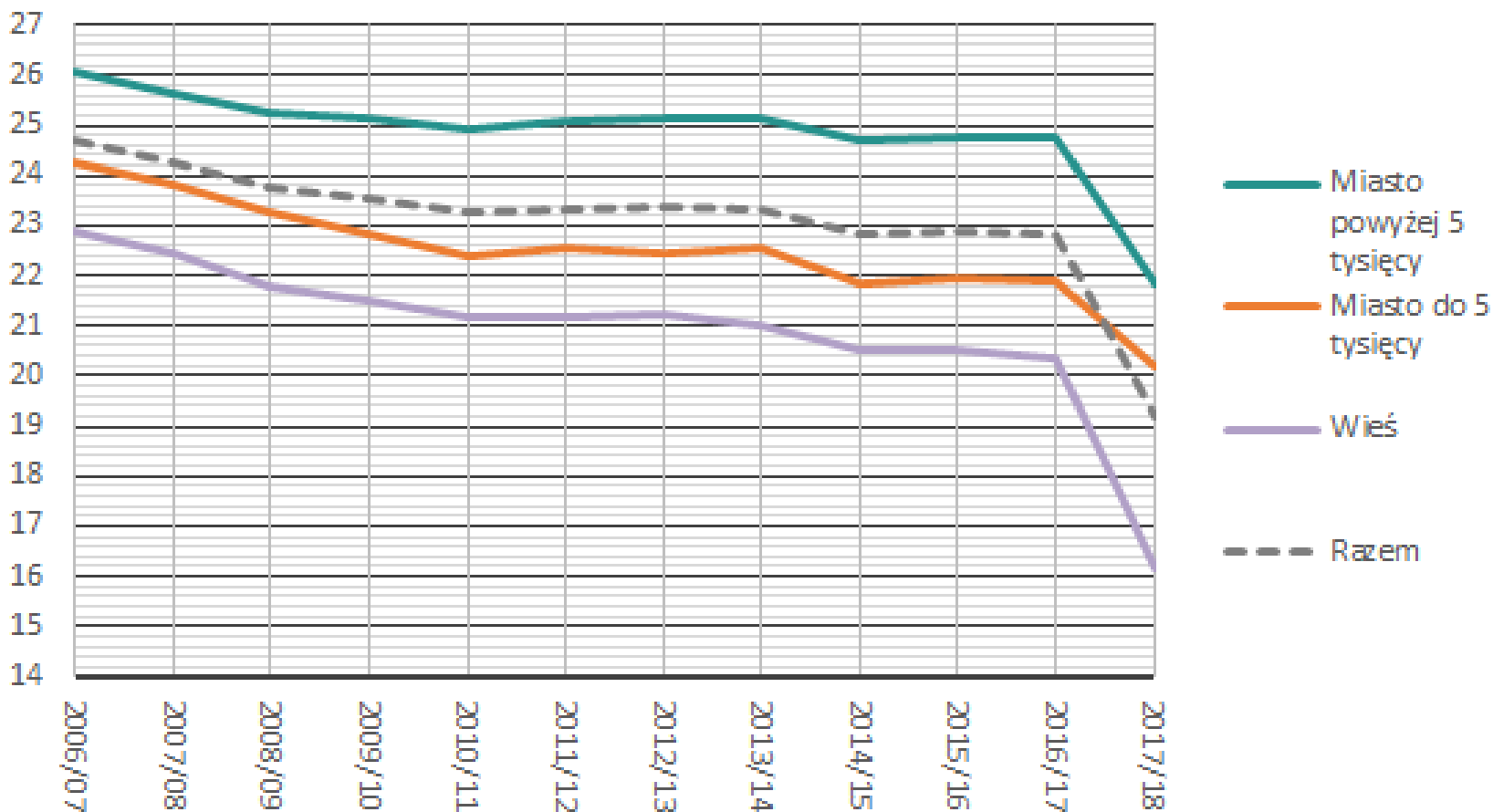
Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych (szkoły prowadzone przez JST)

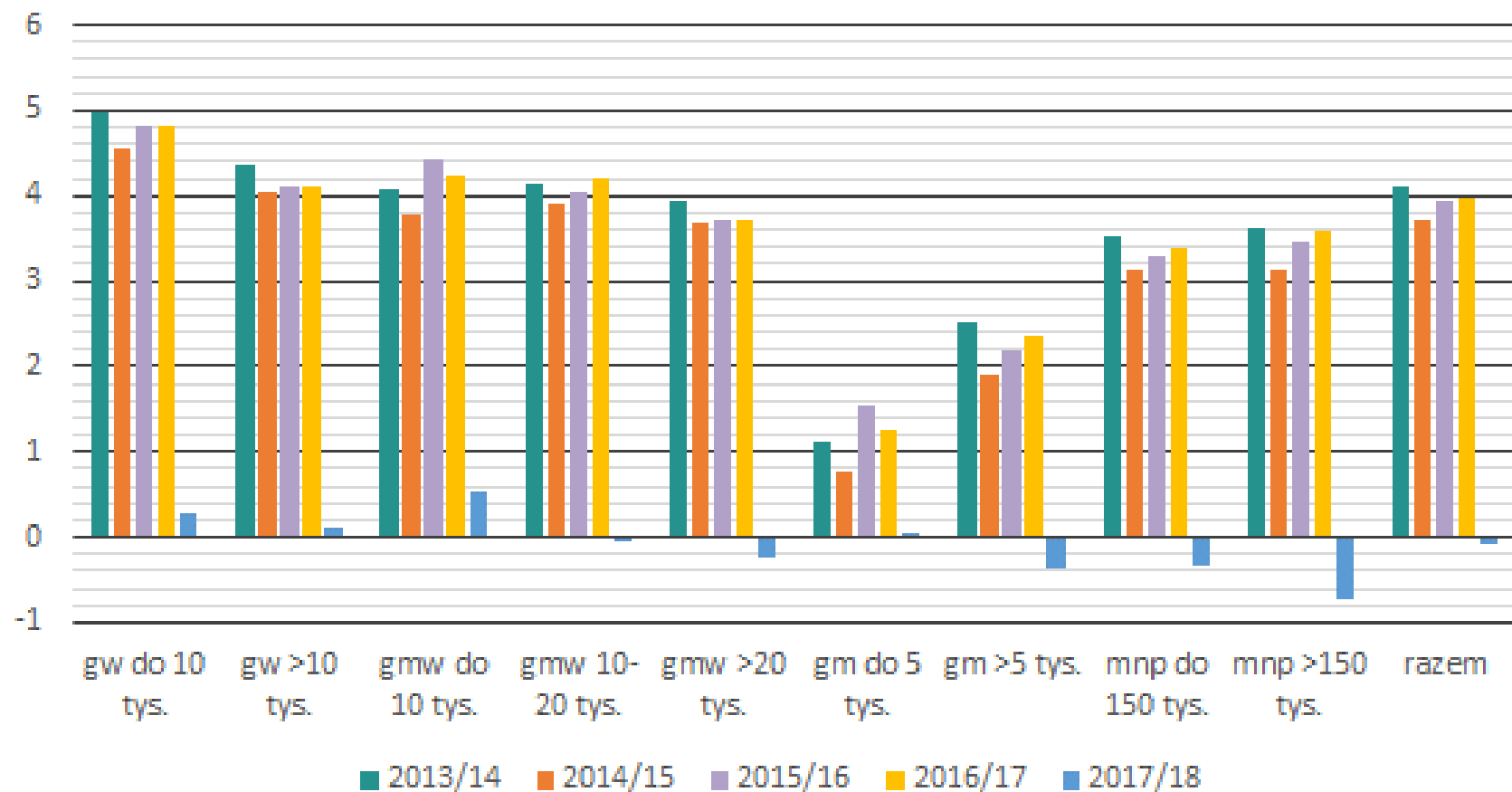
Średnie wielkości oddziałów klas pierwszych SP (szkoły prowadzone przez JST)

Średnie wielkości klas I gimnazjów/VII SP (szkoły prowadzone przez JST)

Zmiany średnich wielkości oddziałów przy przejściu między klasą VI SP a I gimnazjalną/VII SP

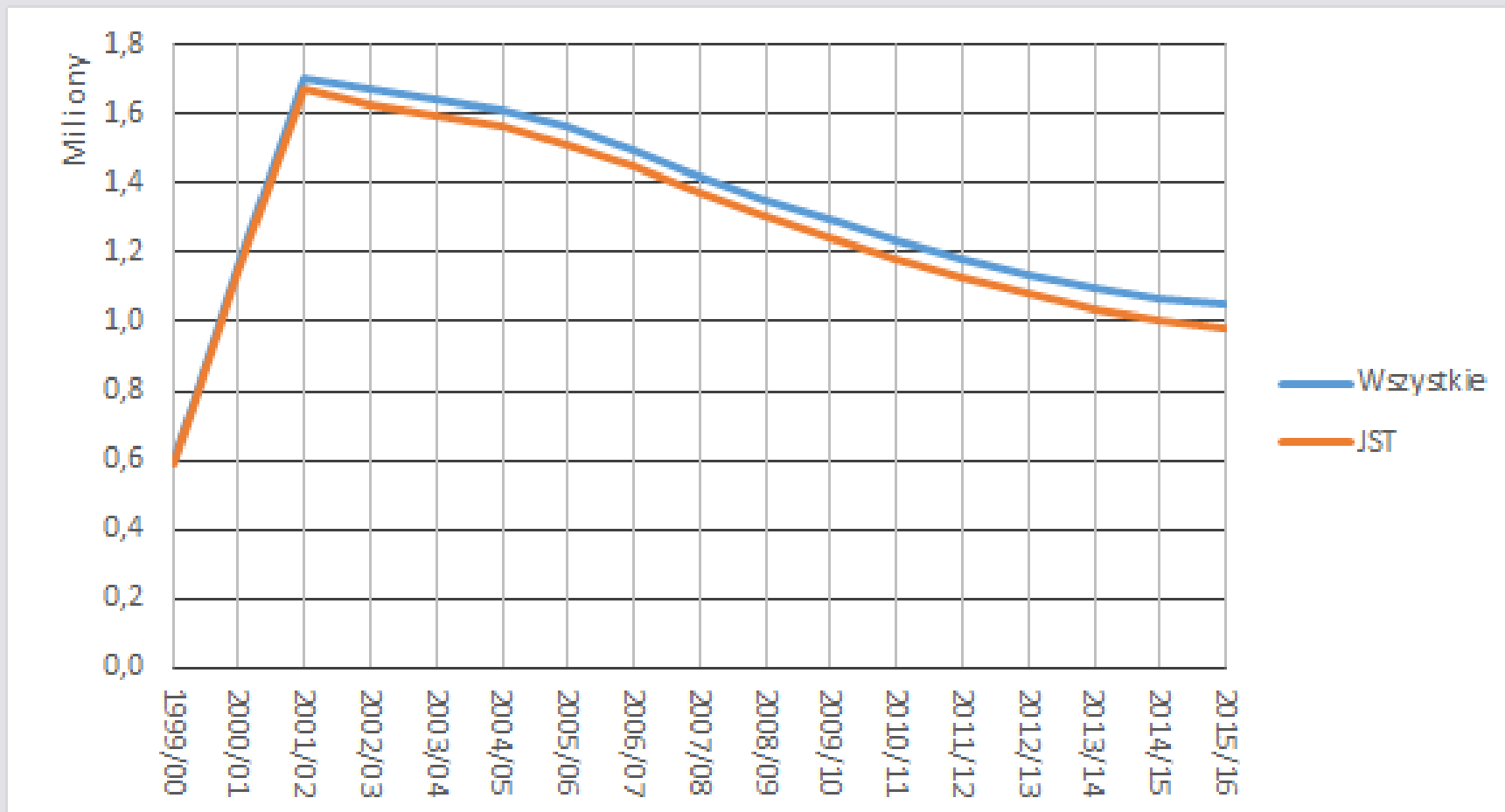
Zmiany sieci szkół szczebla gminnego

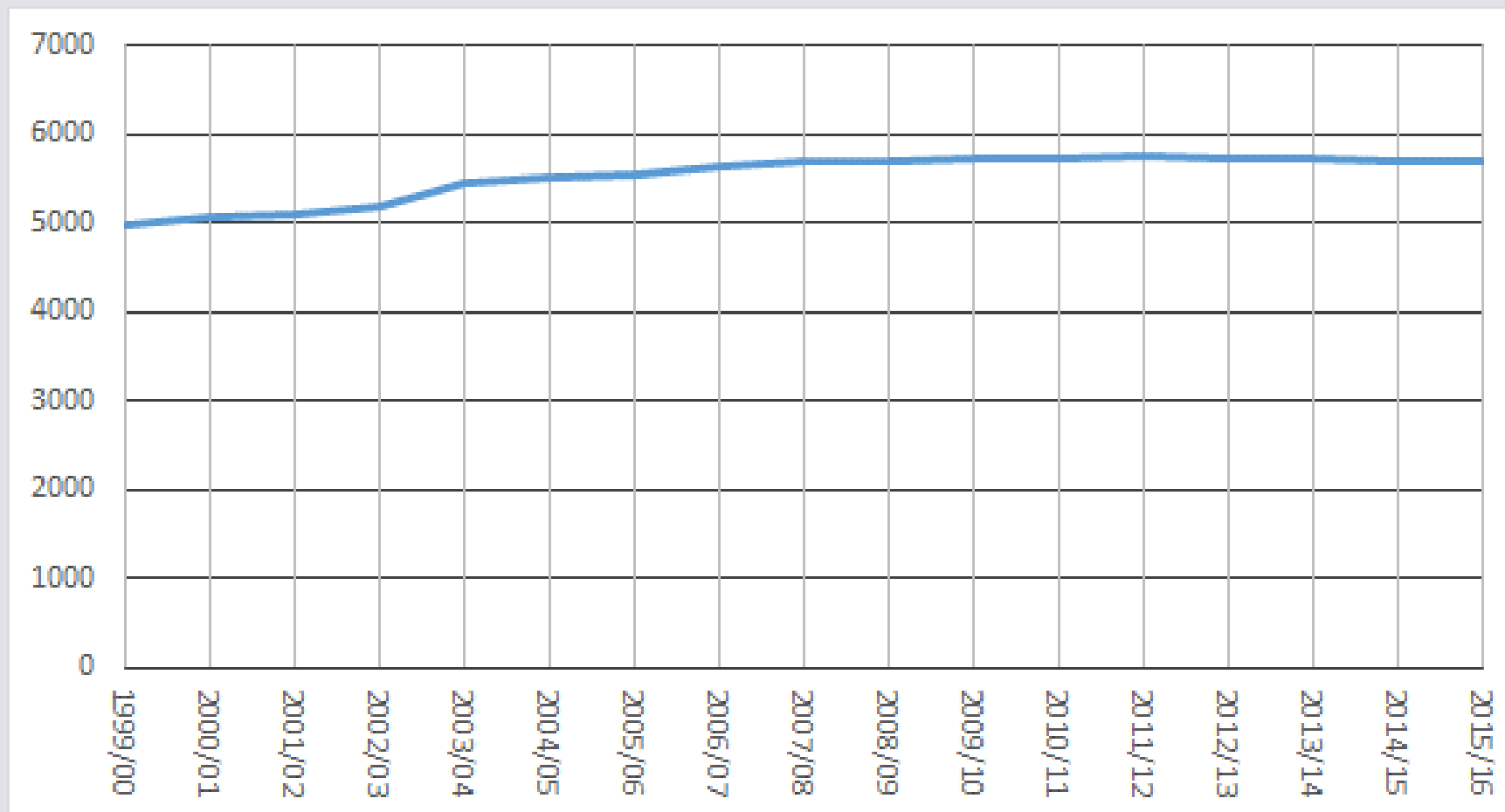
Gimnazja między reformami

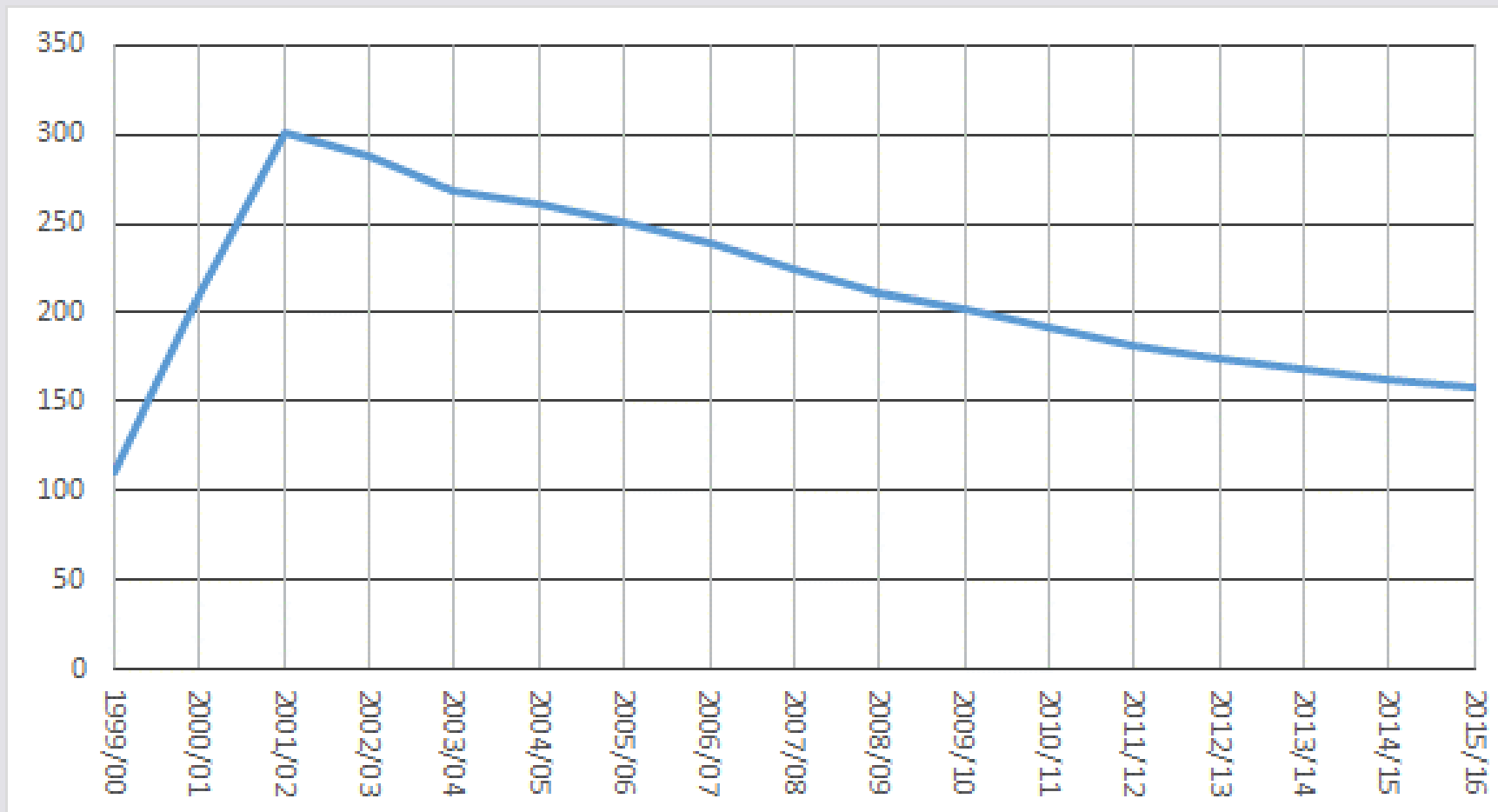
Uczniowie ogólnodostępnych gimnazjów dla dzieci i młodzieży

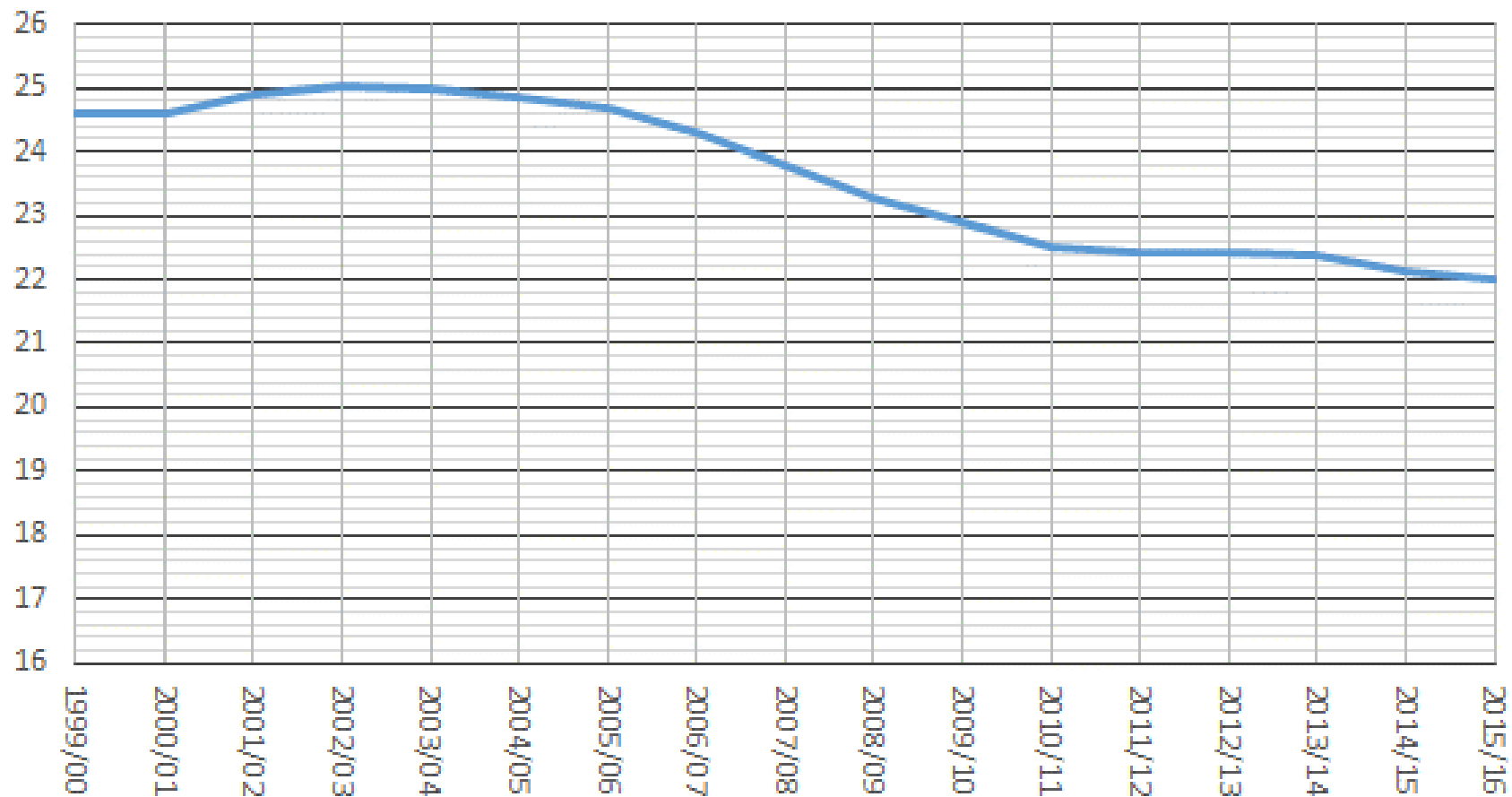
Liczba gimnazjów prowadzonych przez JST

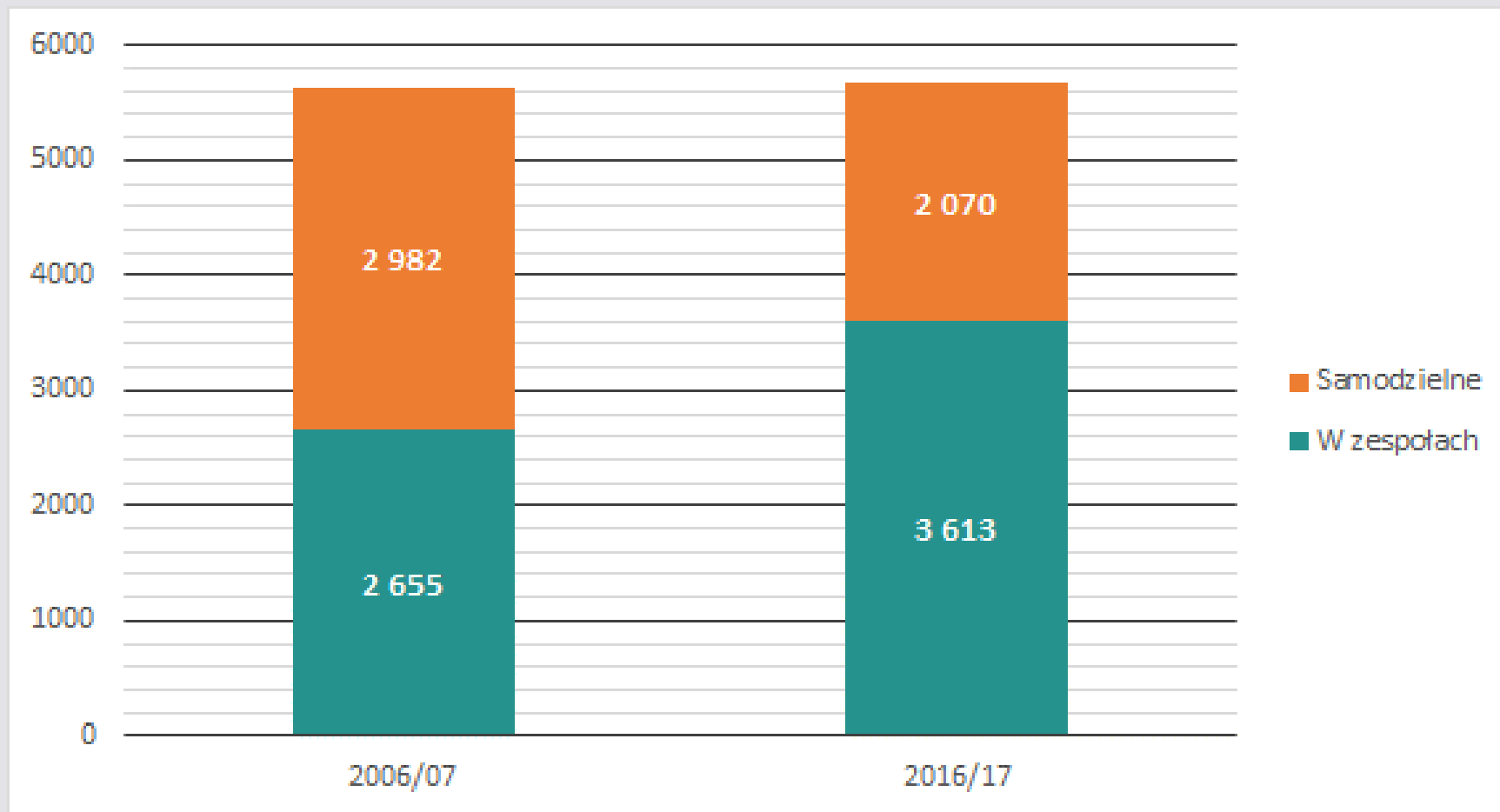
Średnia liczba uczniów w gimnazjum prowadzonym przez JST

Średnia liczba uczniów w oddziale gimnazjum

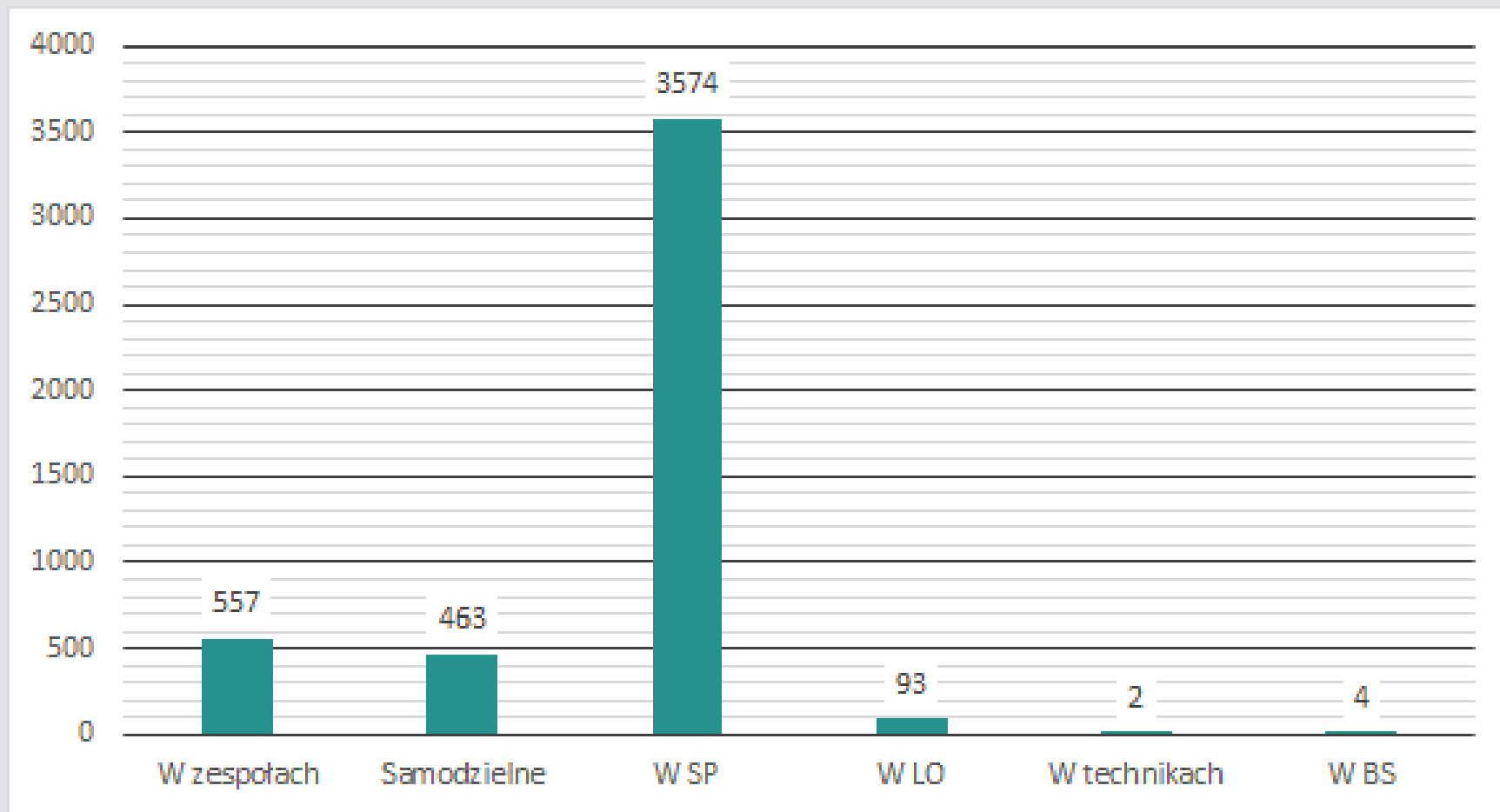
Ogólnodostępne gimnazja dla dzieci prowadzone przez JST

Gimnazja a inne szkoły prowadzone przez JST obecnie

Gimnazja i grupy oddziałów gimnazjalnych w roku 2017/18

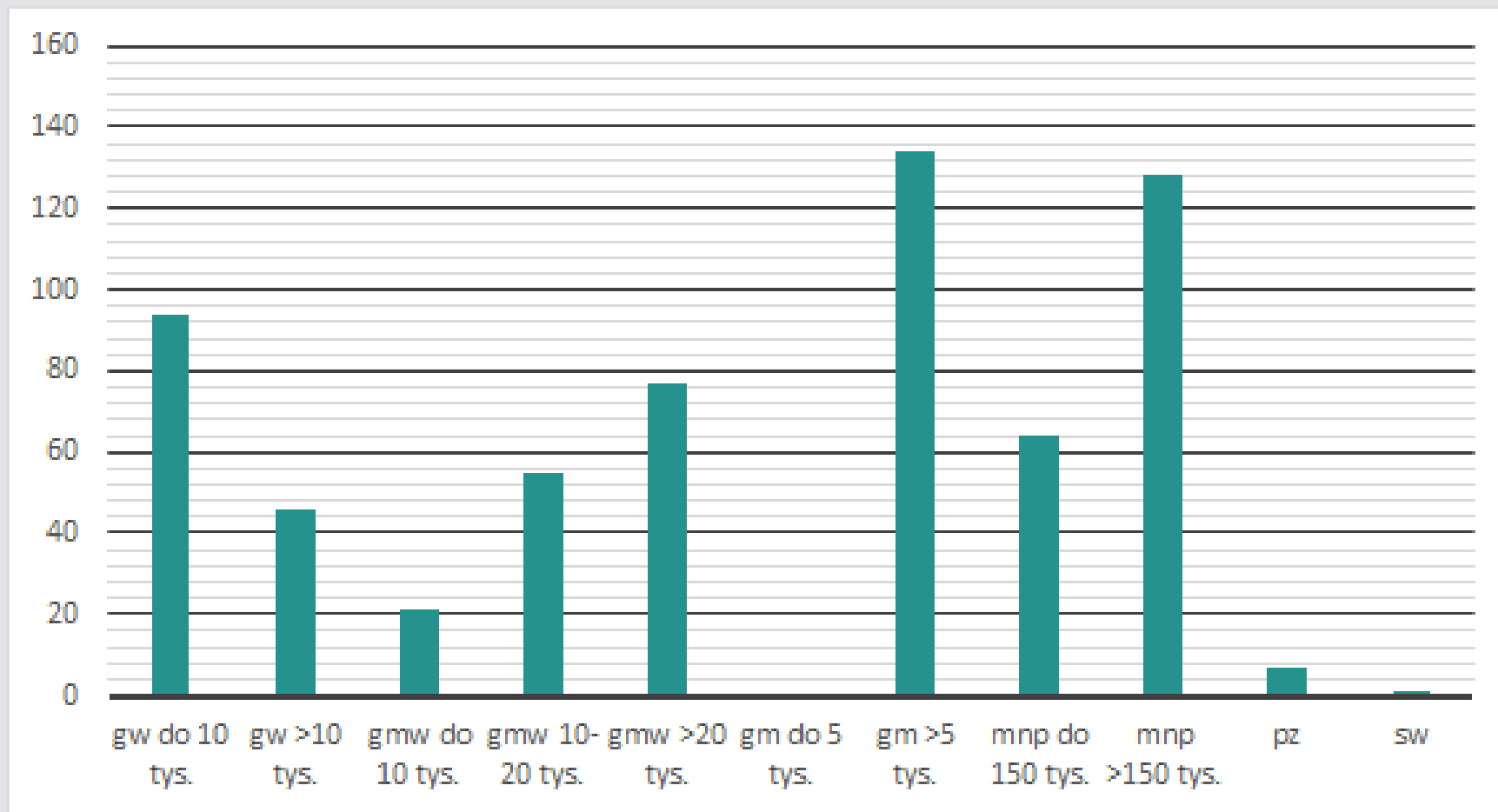

Nowe szkoły w roku 2017/18

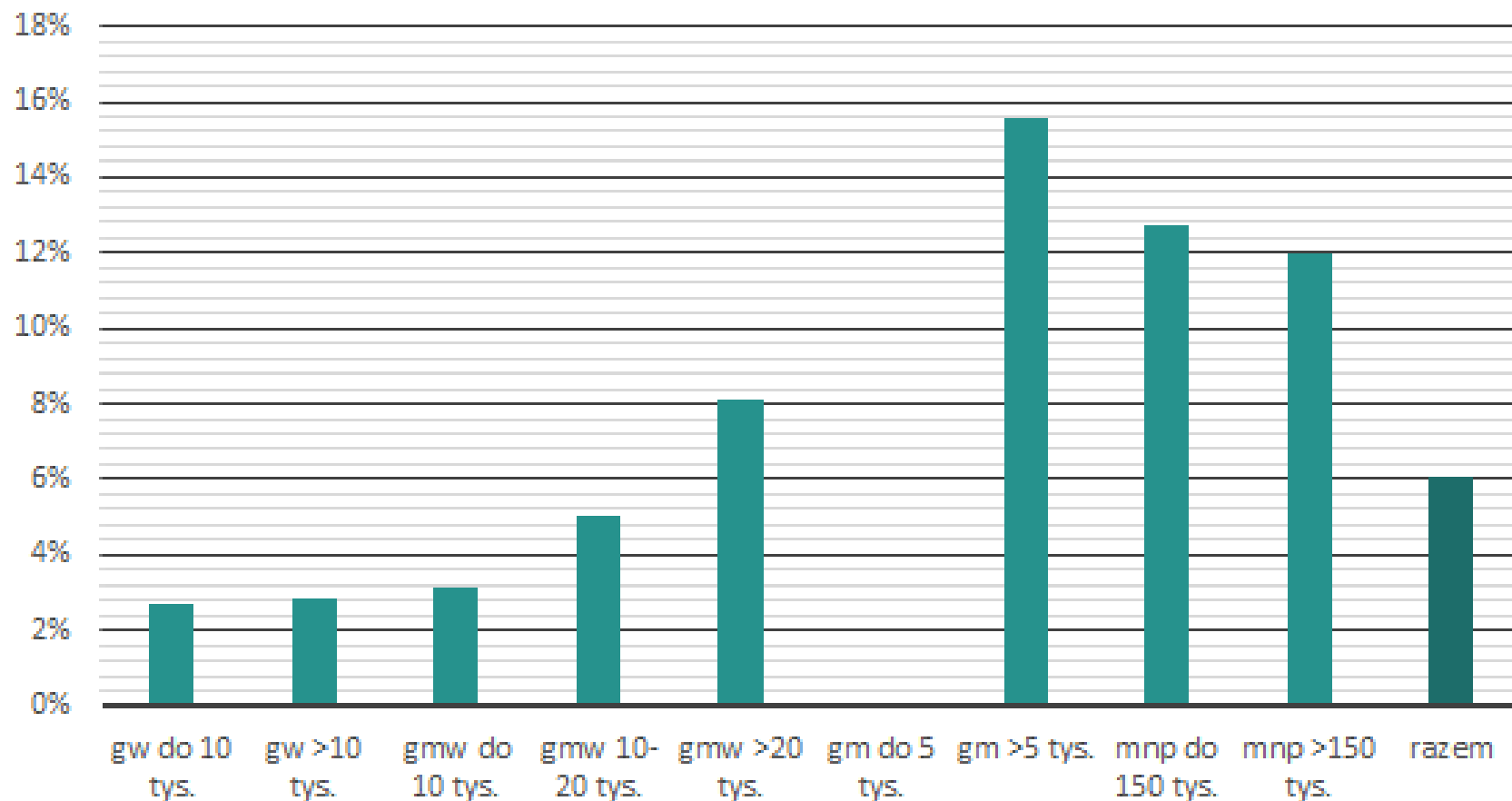
- Prawie wszystkie nowe szkoły powstały w drodze przekształcenia gimnazjów
- Zdarza się jednak, że nowa szkoła prowadzona przez JST nie ma gimnazjalnej przeszłości, np. gdy jest to szkoła stowarzyszeniowa, której prowadzenie wróciło do samorządu
- W bardzo rzadkich wypadkach liczba SP w JST w roku 2017/18 była mniejsza niż rok wcześniej
- W roku 2017/18 przybyło:
 - 627 szkół podstawowych
 - 39 liceów ogólnokształcących
 - 13 techników
 - 15 szkół branżowych

Nowe szkoły podstawowe w różnych grupach JST

Przyrost liczby SP w procentach

Uczniowie są
nośnikami
dochodów

Oddziały
i budynki są
nośnikami
kosztów

W malejących szkołach, które tracą elastyczność organizacyjną, koszty jednostkowe rosną

W wyniku likwidacji gimnazjów

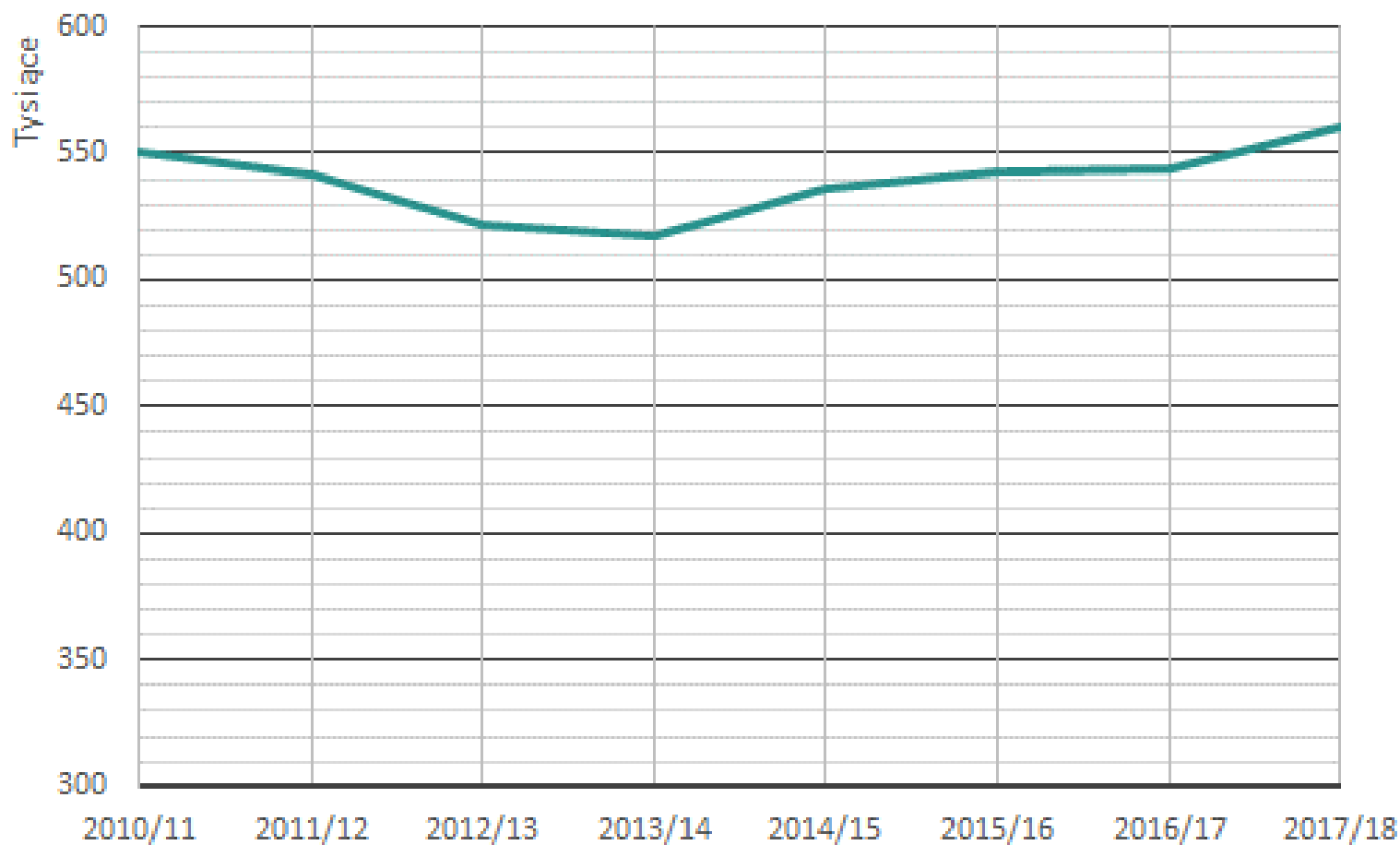

Nauczyciele

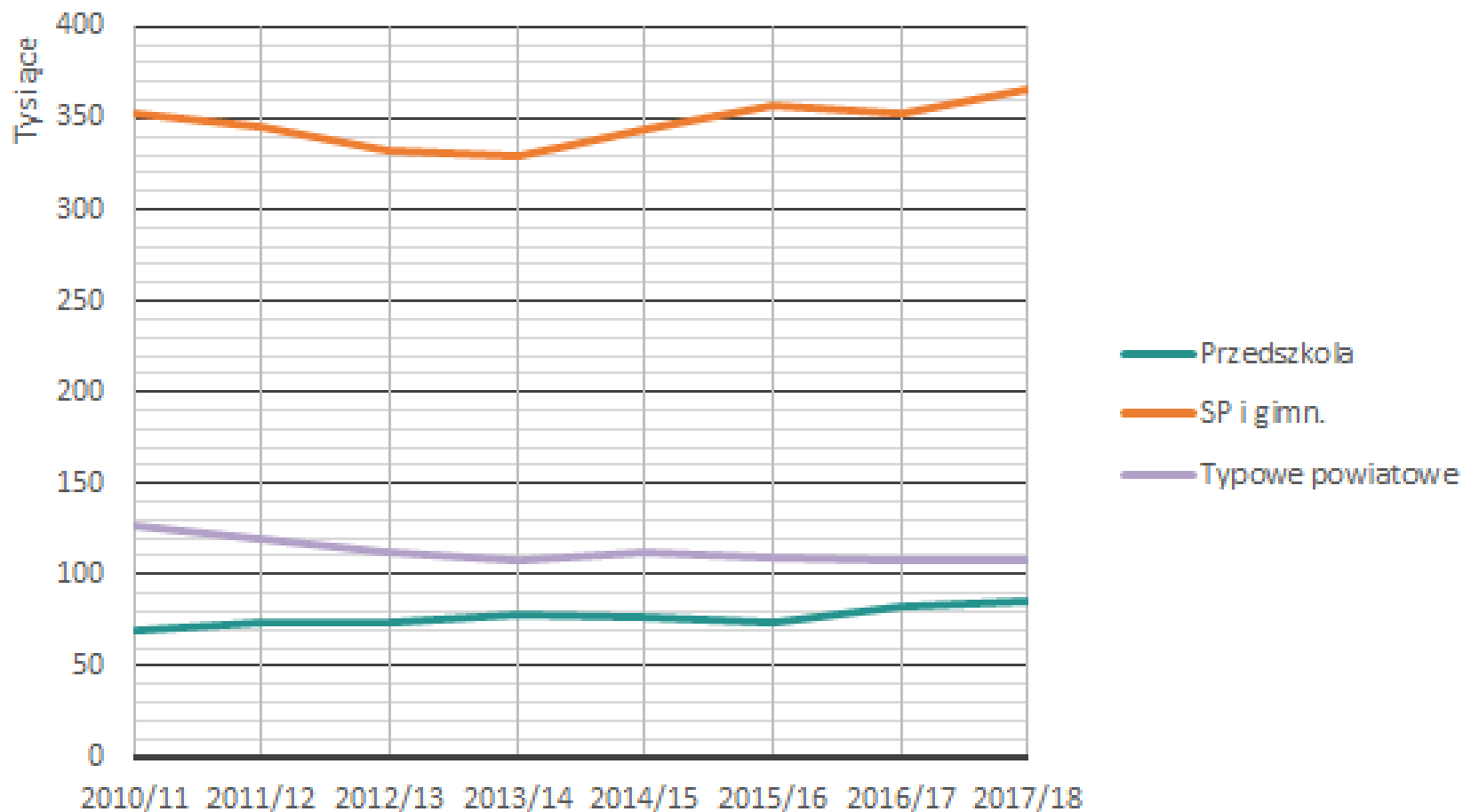
W ogólnodostępnych szkołach dla dzieci i młodzieży
prowadzonych przez JST

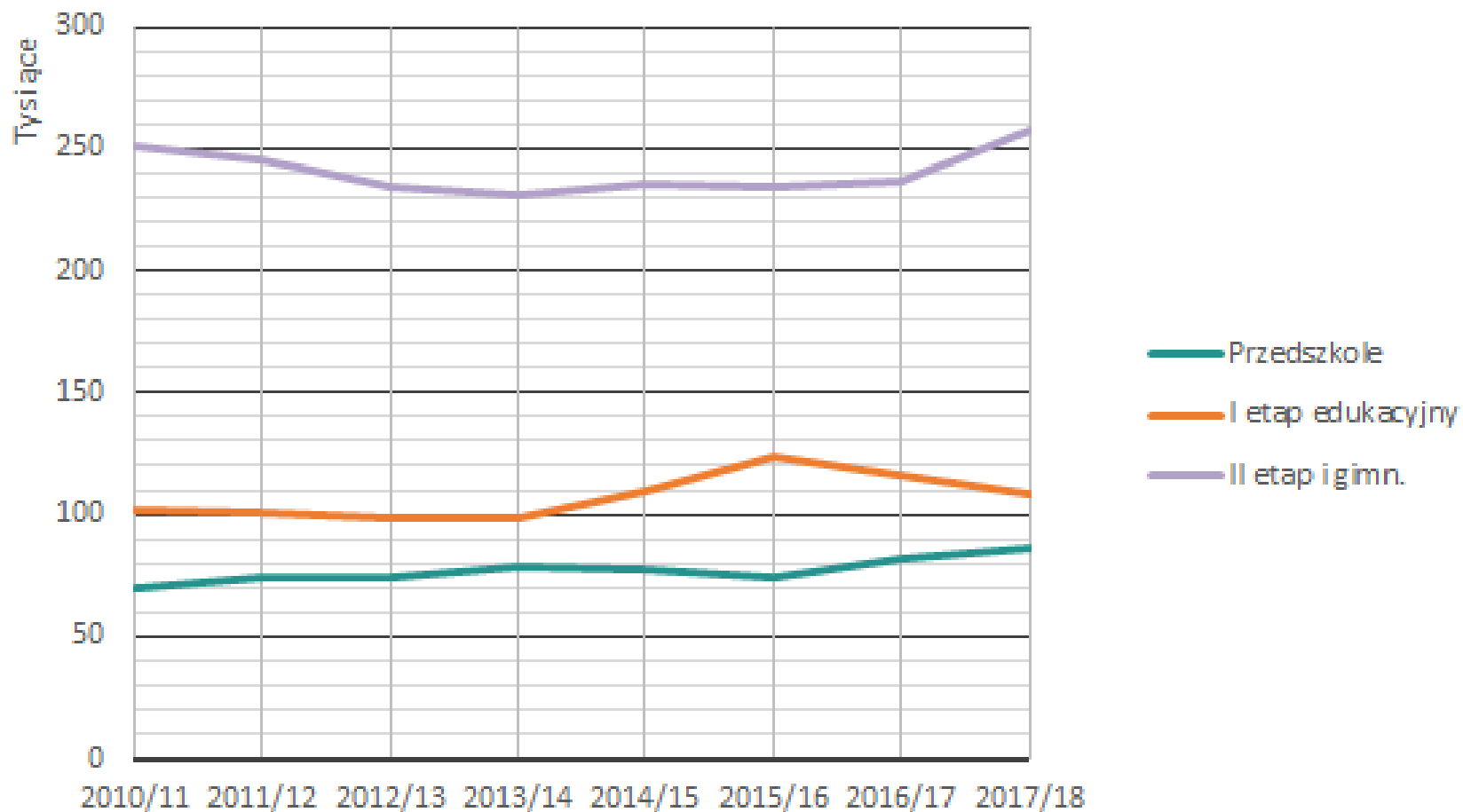
Liczba etatów przeliczeniowych nauczycieli w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez JST

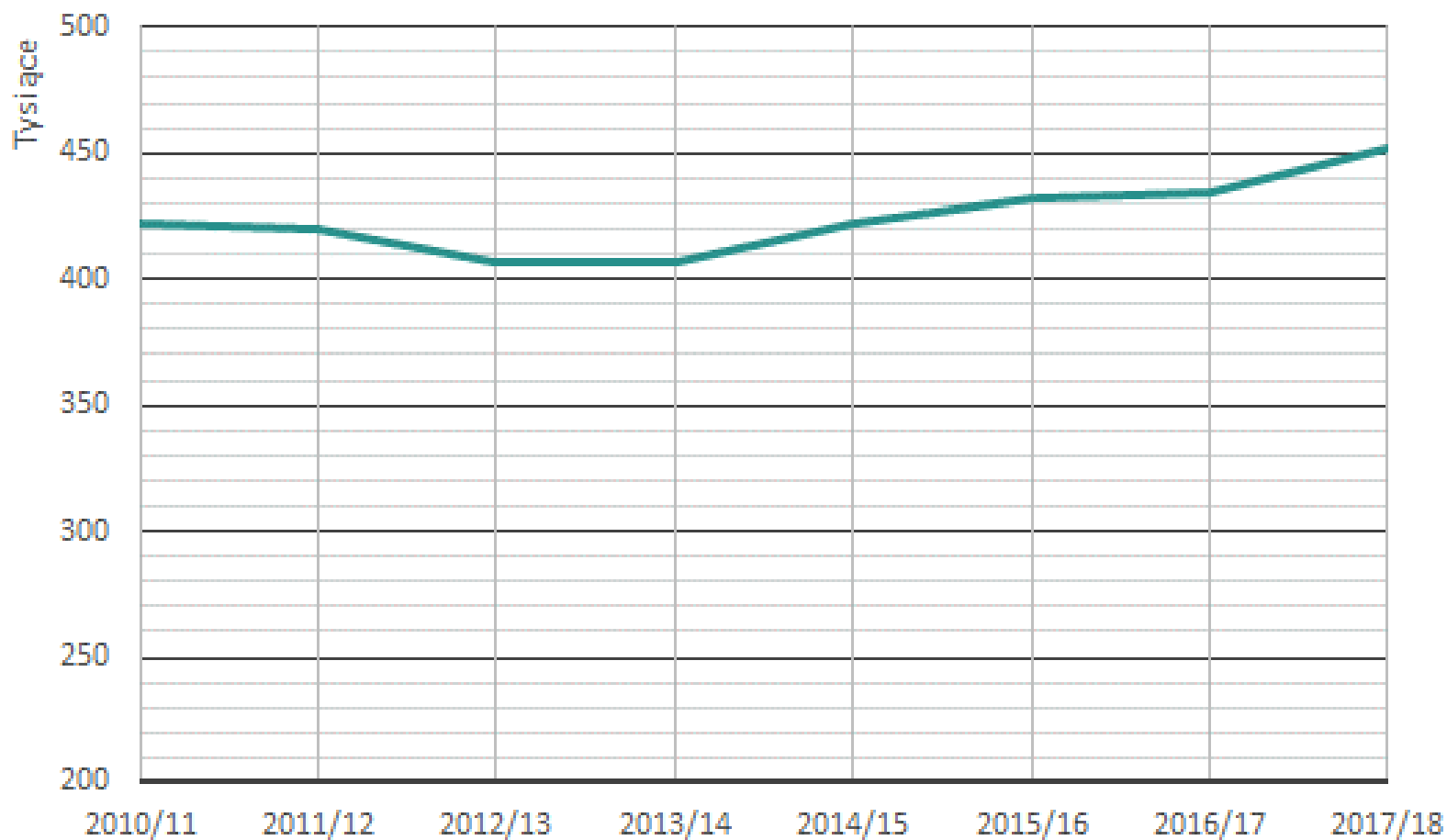
Liczby etatów przeliczeniowych nauczycieli w podziale na grupy jednostek oświatowych

Liczby etatów przeliczeniowych w podziale na etapy edukacyjne (jednostki szczebla gminnego)

Łączna liczba etatów przeliczeniowych w przedszkolach, SP i gimnazjach

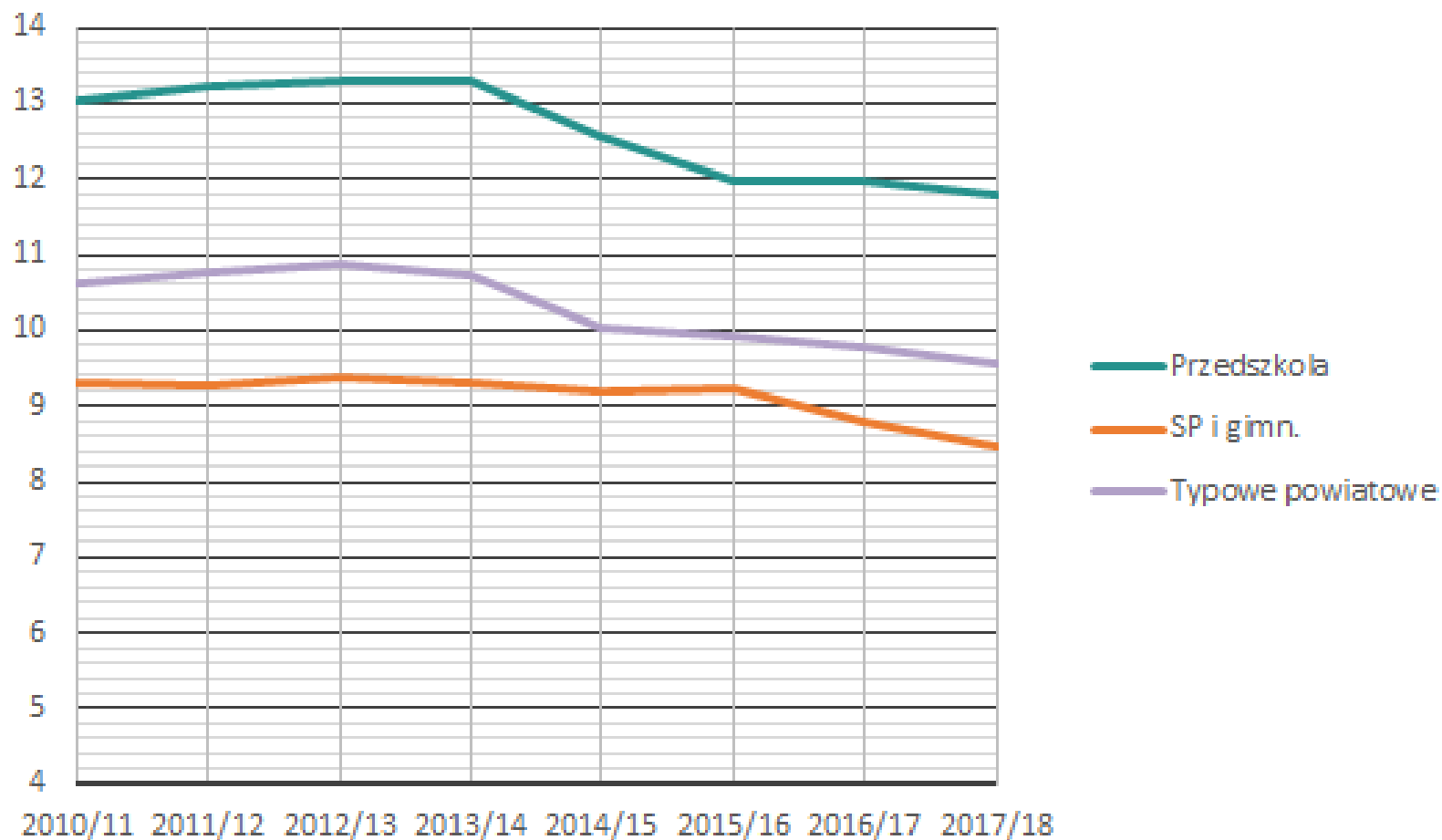
Nauczyciele a uczniowie

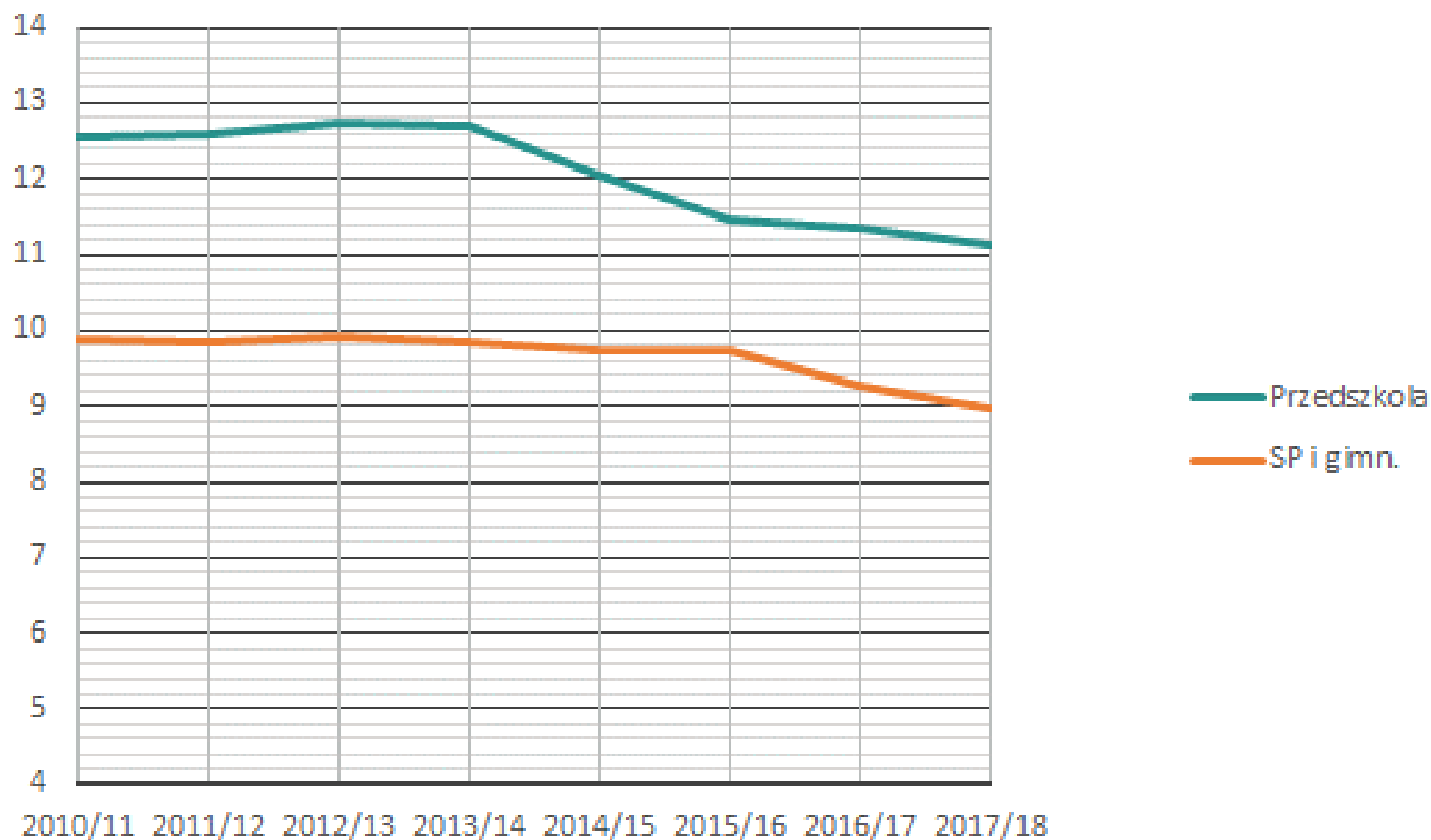
Liczba uczniów przypadających
na nauczycielski etat
przeliczeniowy – najważniejszy
wskaźnik charakteryzujący
organizację oświaty i koszty
jednostkowe

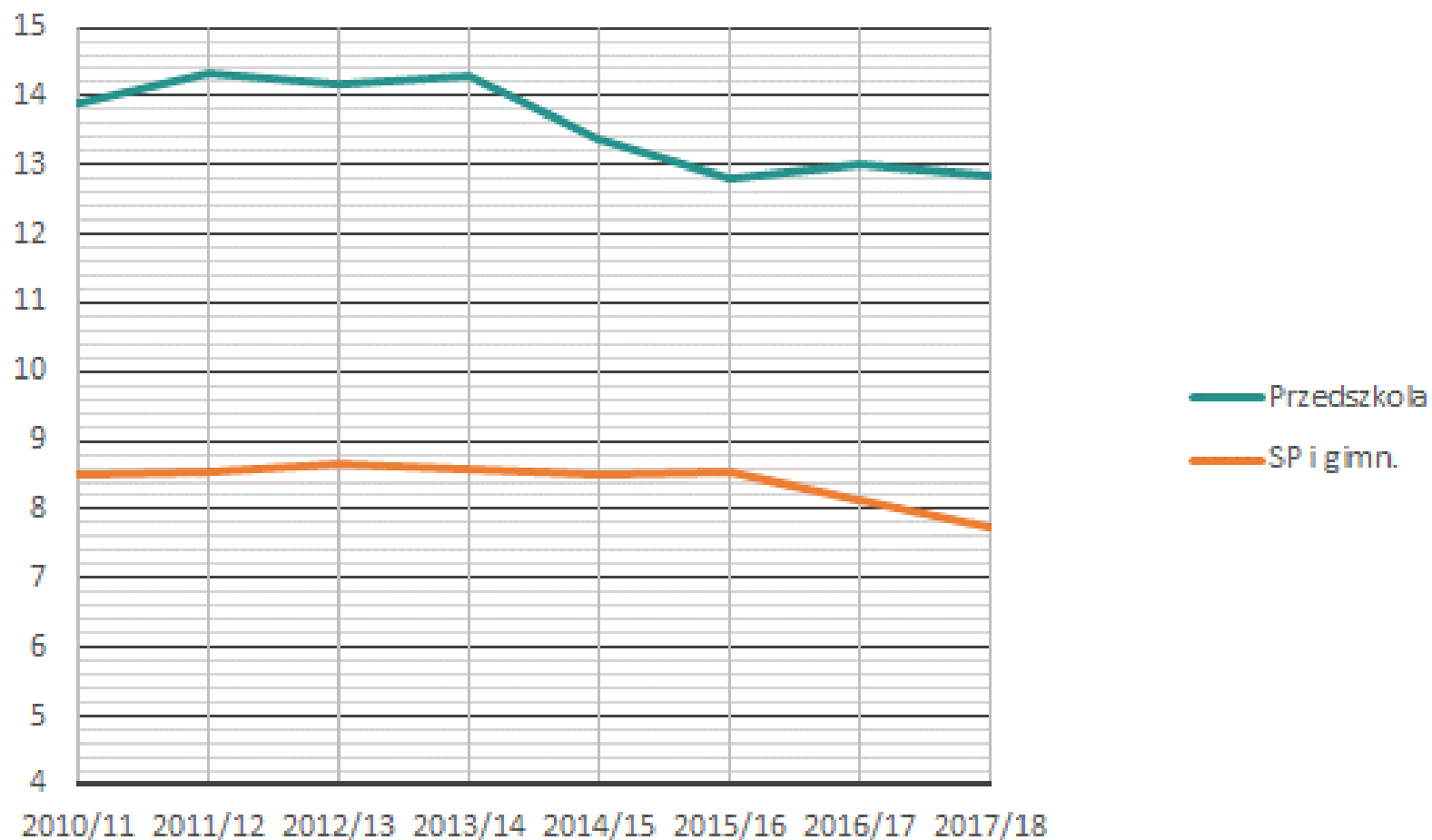
Liczby uczniów przypadających na jeden etat przeliczeniowy

Liczby uczniów przypadających na jeden etat przeliczeniowy w miastach pow. 5 tys.

Liczby uczniów przypadających na jeden etat przeliczeniowy na wsi

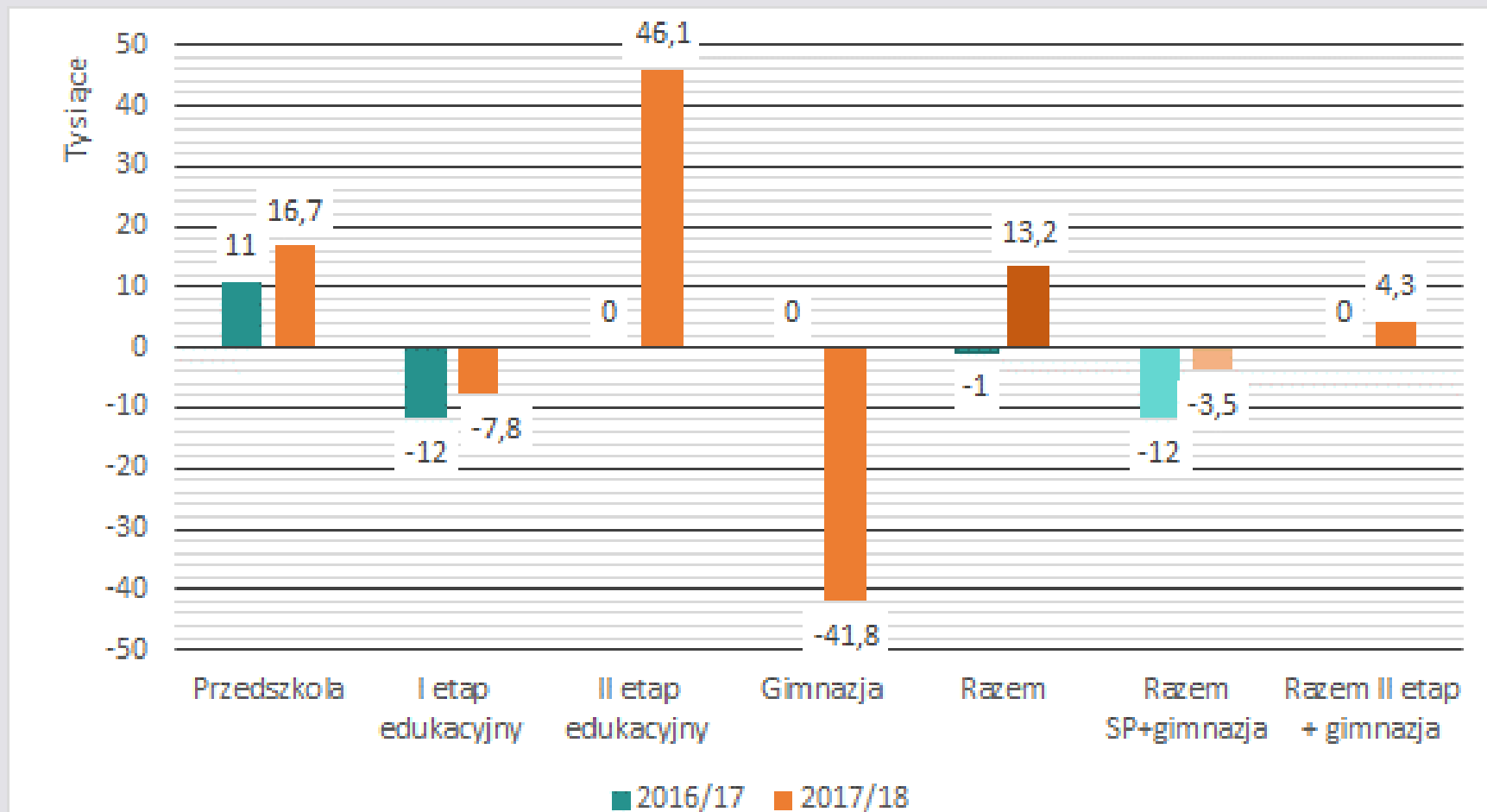

Oszacowanie wpływu reformy na poziom zatrudnienia nauczycieli

- Zmiany poziomu zatrudnienia nauczycieli wynikają z wielu przyczyn, w tym demograficznych
- Żeby określić wpływ reformy trzeba porównać zmiany rzeczywiste z symulacją stanu, który miałyby miejsce, gdyby reformy nie było

Zmiany liczb etatów przeliczeniowych wynikające z reformy

Skutki finansowe zmian poziomu zatrudnienia

Przy założeniu, że jeden etat kosztuje 55 tys. zł rocznie

➤ 2016/17: –38,5 mln zł

➤ 2017/18: 728 mln zł

➤ (większość wydatków w roku budżetowym 2018)

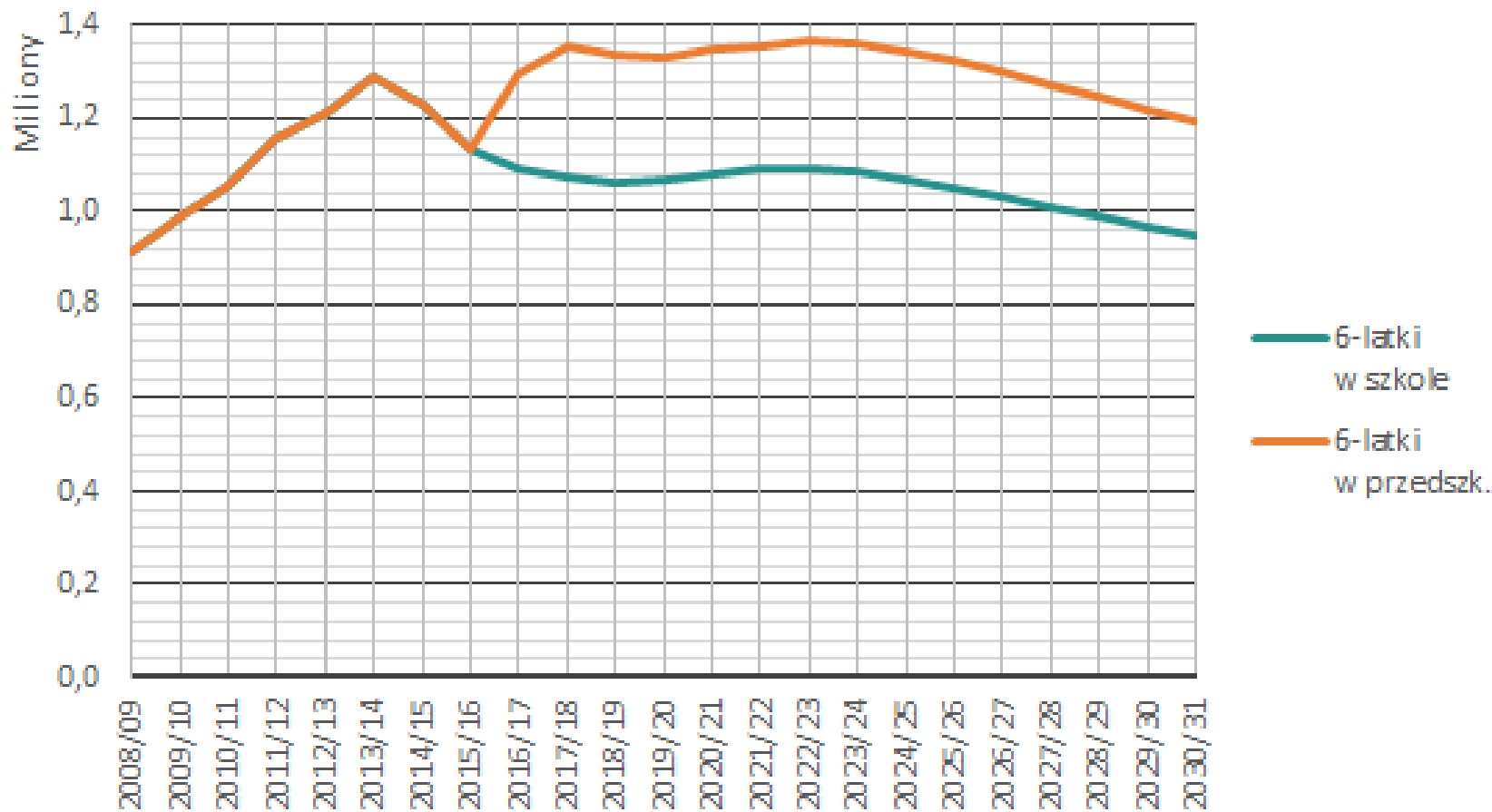
Co będzie w przyszłości?

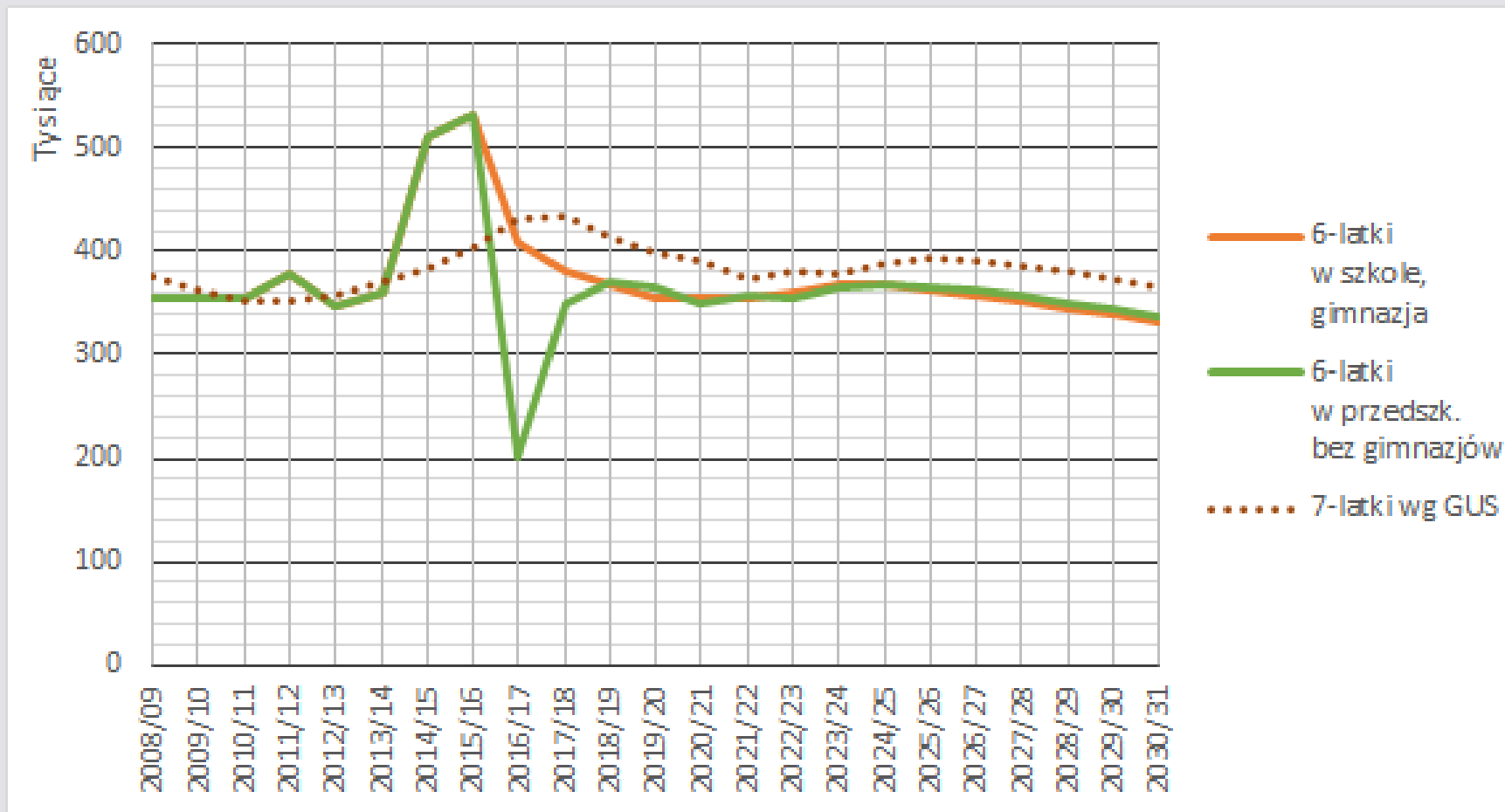
Oświata gminna

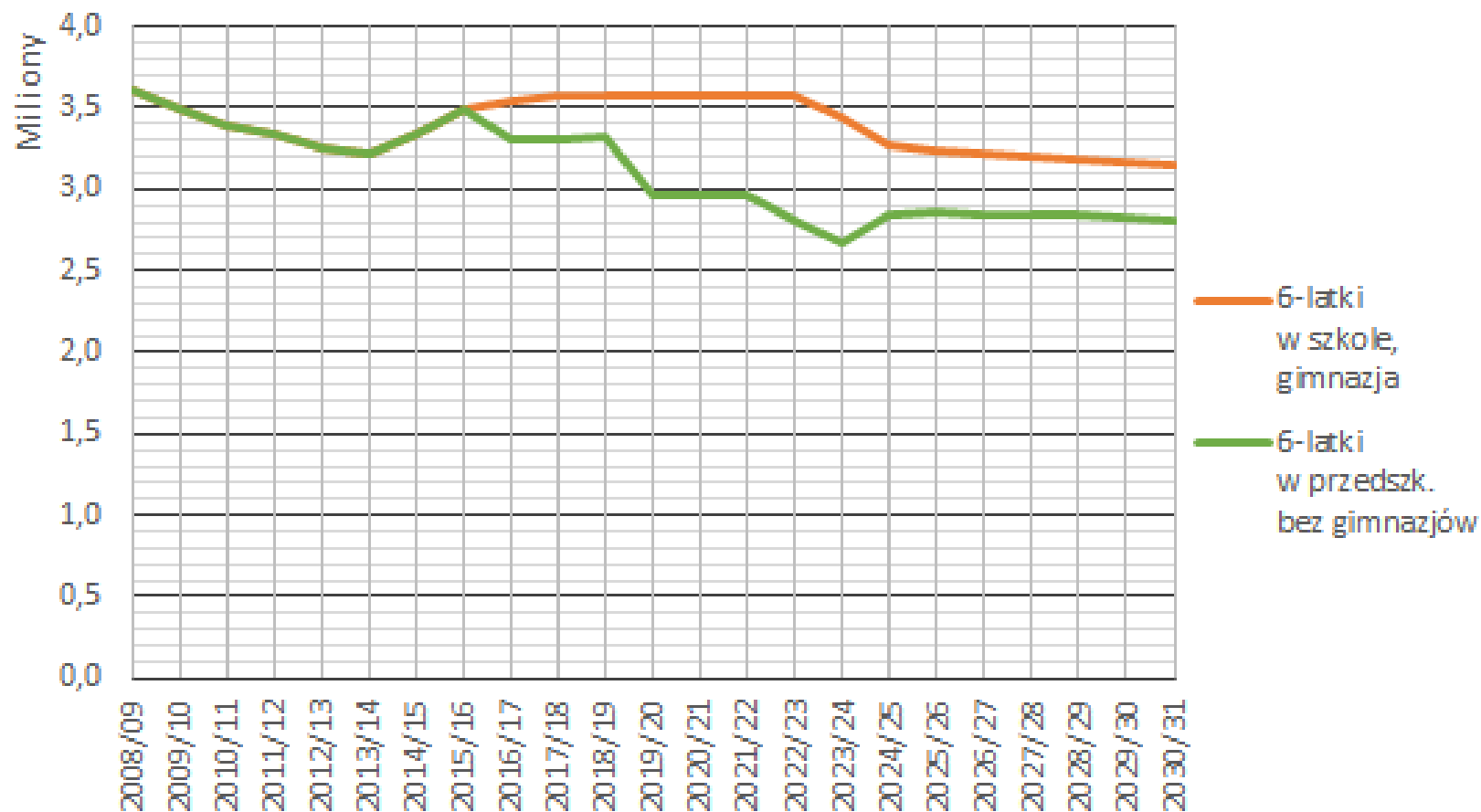
Prognoza liczby wychowanków przedszkoli

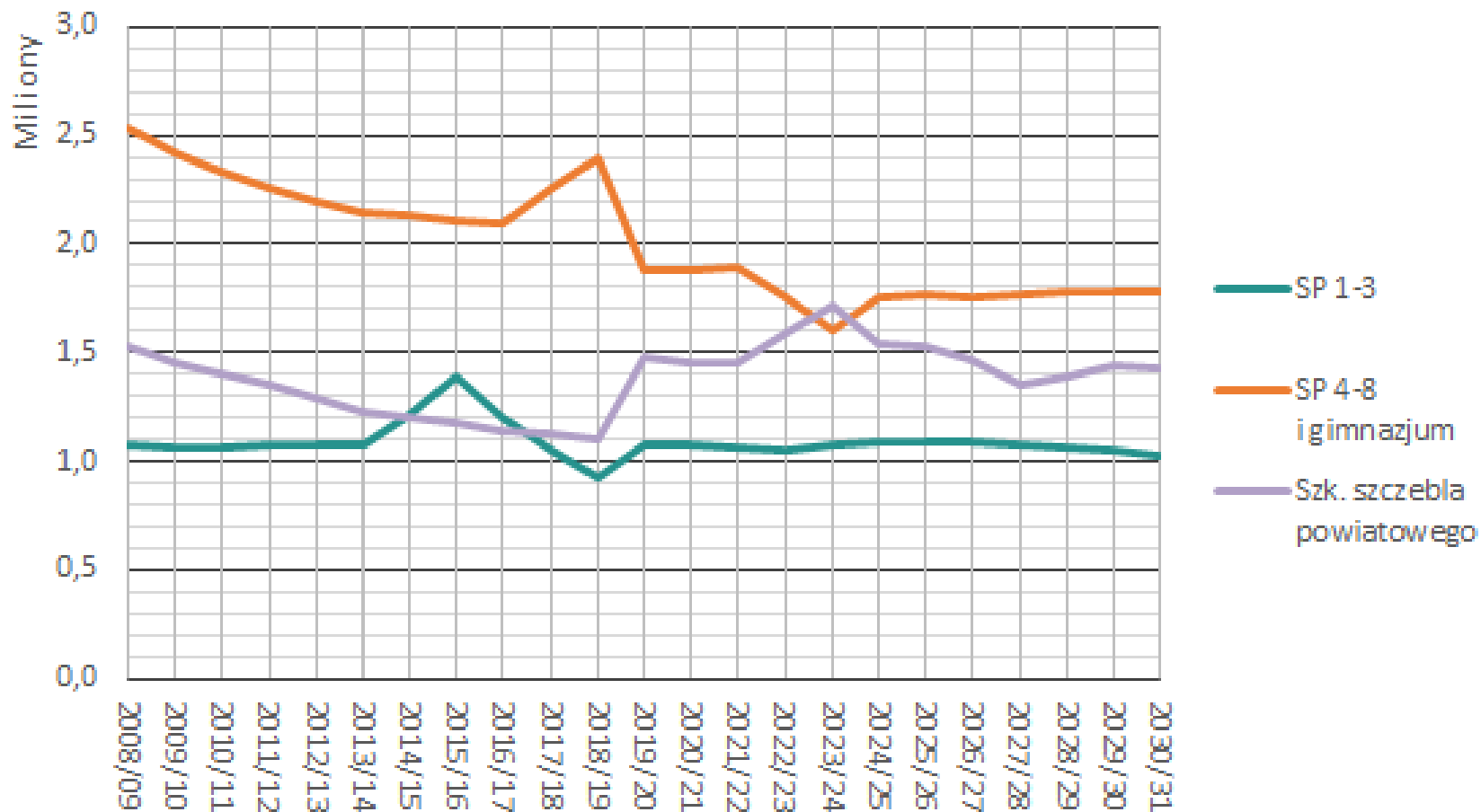
Prognoza liczby uczniów klas I szkół podstawowych

Prognoza liczby uczniów w szkołach szczebla gminnego

Prognoza liczb uczniów w podziale na grupy klas

Zmiany liczb uczniów w szkołach gminnych

- Po gwałtownych zawirowaniach związanych ze zmianami wieku obowiązku szkolnego, liczba uczniów klas pierwszych będzie względnie stabilna
- Wzrost liczby szkół przy stabilnej wielkości roczników oznacza wzrost jednostkowych kosztów kształcenia (trudniej jest tworzyć oddziały rozsądnej wielkości). Dodatkowym czynnikiem zwiększającym koszty jest wydłużenie okresu nauki w małych oddziałach szkoły podstawowej
- Łączna liczba uczniów radykalnie się zmniejszyła ze względu na podniesienie wieku szkolnego, a wkrótce znowu spadnie z powodu likwidacji gimnazjów
- Spadek liczby uczniów oznacza wzrost jednostkowych kosztów kształcenia (koszty stałe maleją zwykle wolniej niż liczba uczniów)

Dodatkowo

- Nowe plany nauczania dla SP są droższe o około 1% od poprzednich
- Przy wydatkach na utrzymanie szkół rządu 10 mln zł oznacza to dodatkowo około 70 tys. zł
- Koszt podwyżki wynagrodzeń nauczycieli raczej nie został zrekompensowany przez wzrost subwencji

Łączny efekt finansowy dla oświaty gminnej

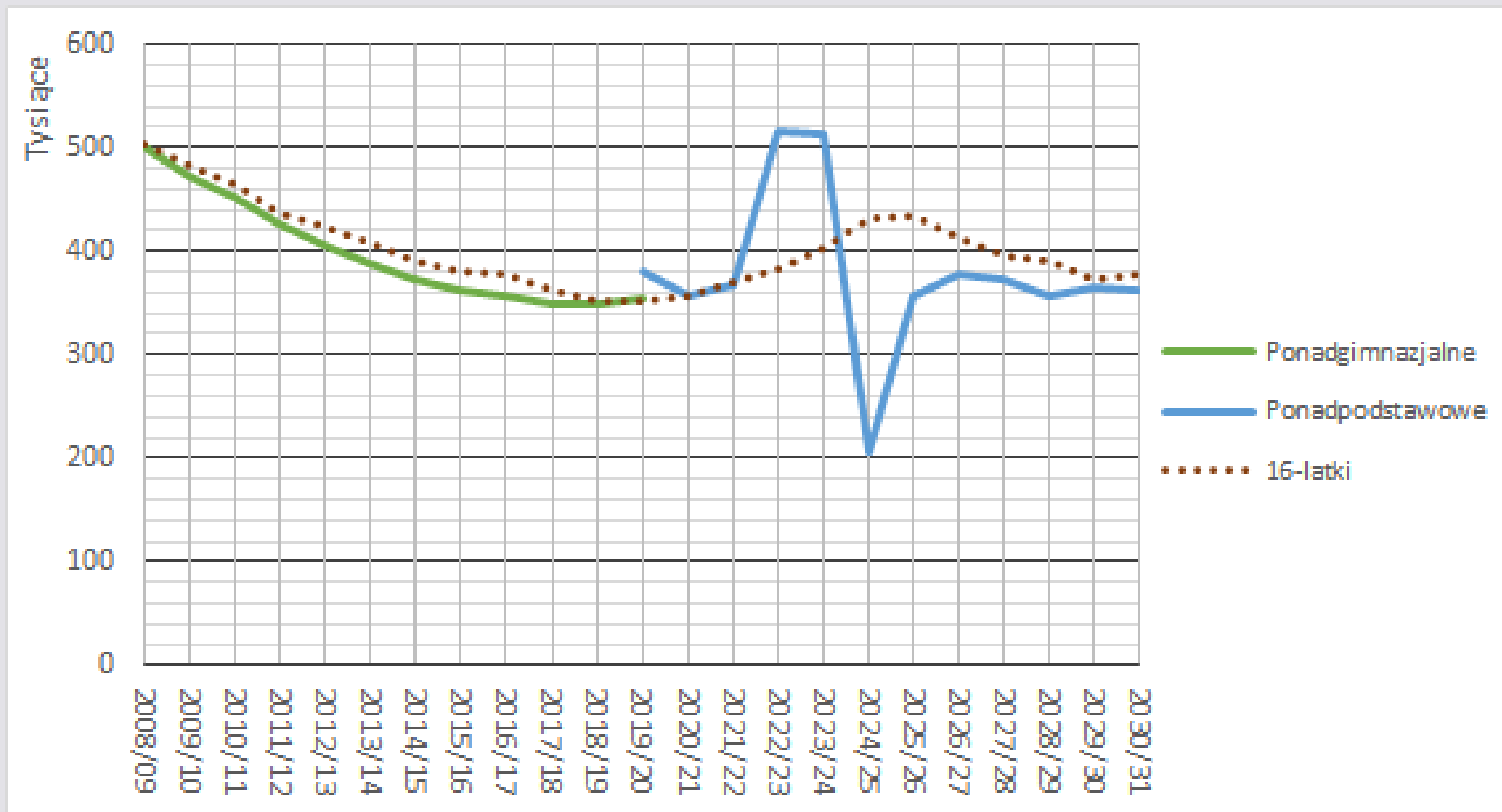
- Prawdopodobnie w 2018 r. kwota nadwyżki wydatków nad dochodami oświaty w oświacie gminnej znowu wzrośnie
- W 2020 r. da się odczuć efekt odejścia ze szkół 9 klasy → kwota nadwyżki powinna zmaleć

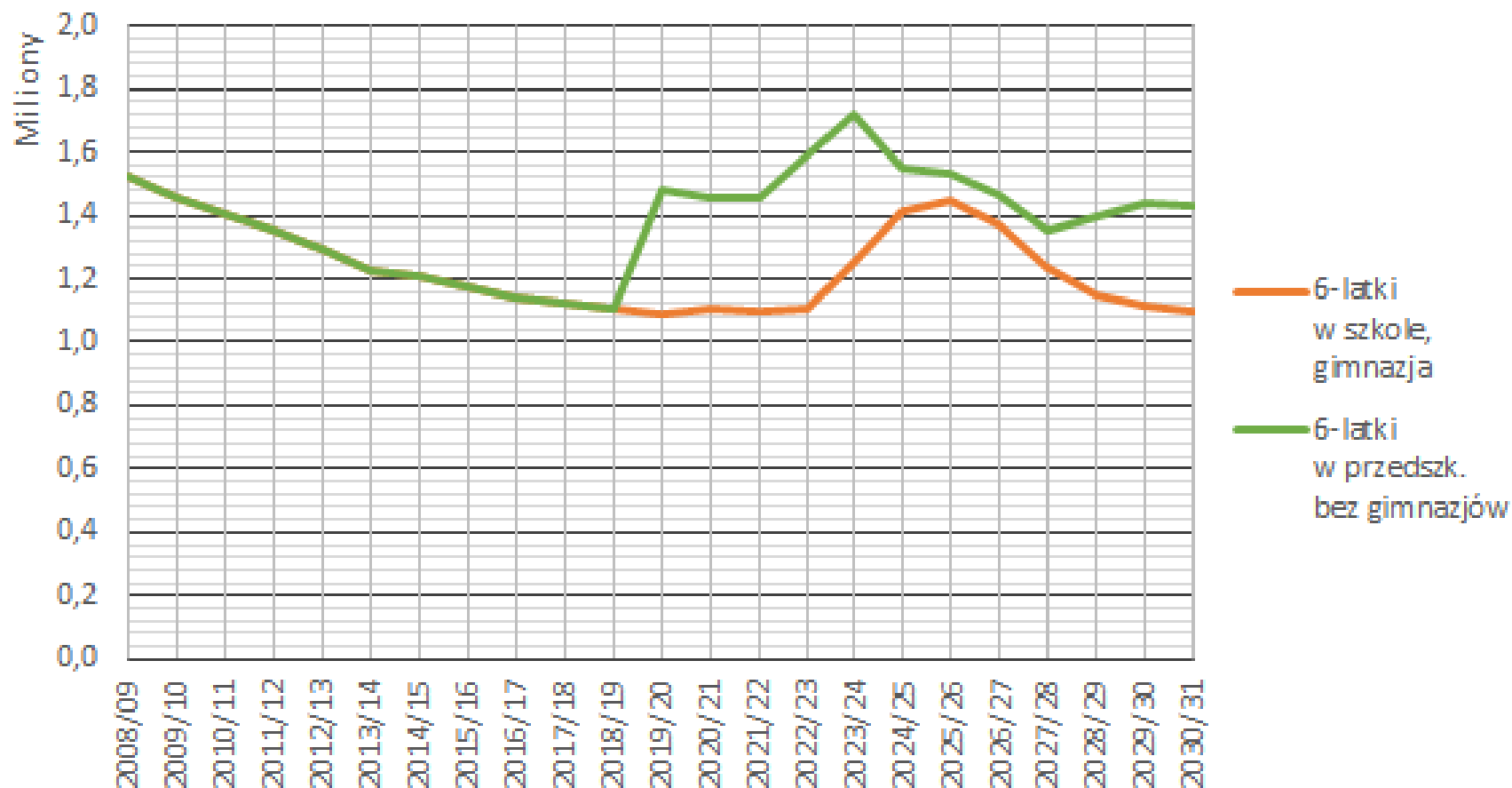
Oświata powiatowa

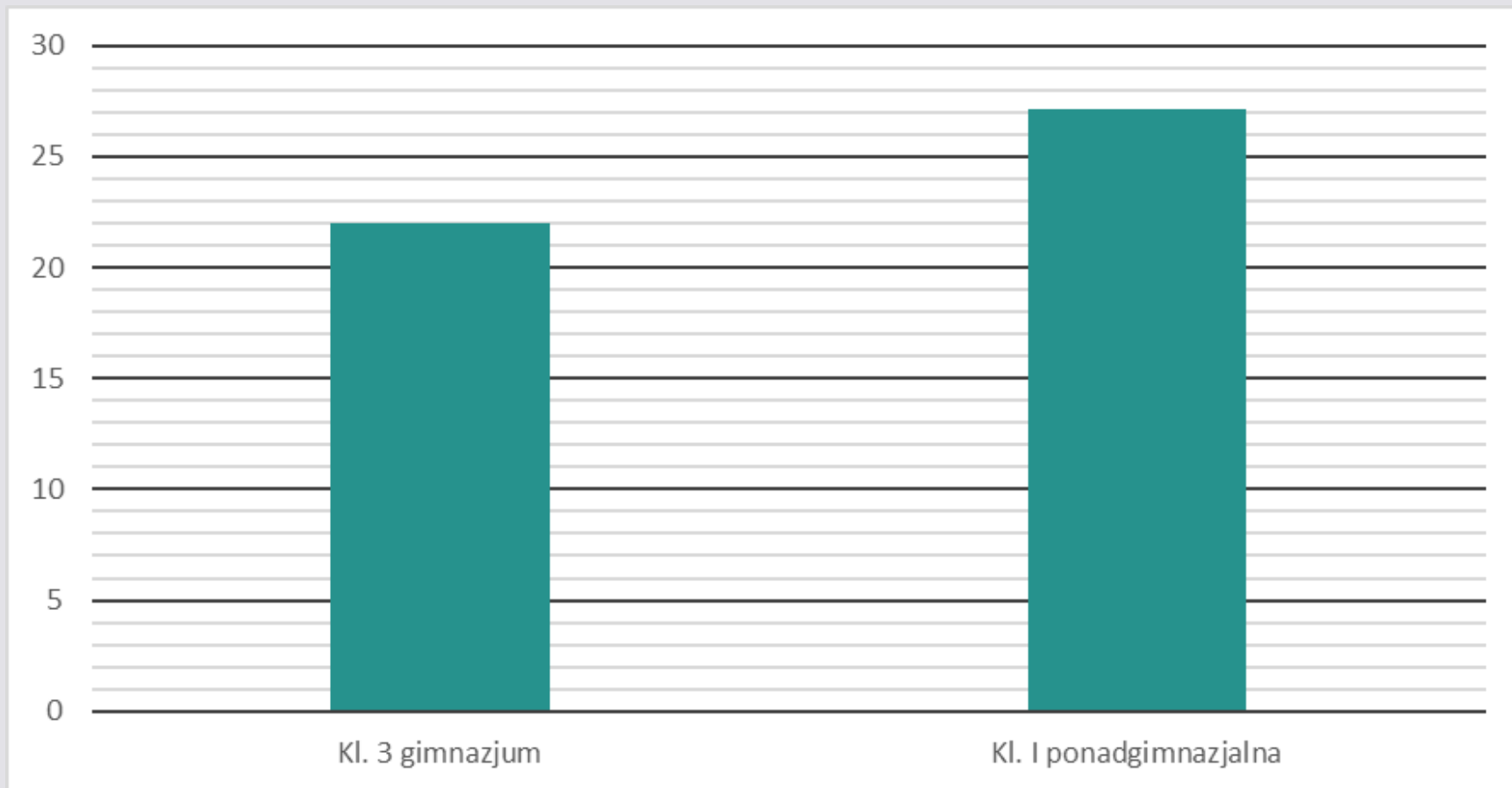
Prognoza liczby uczniów klas I szkół szczebla powiatowego

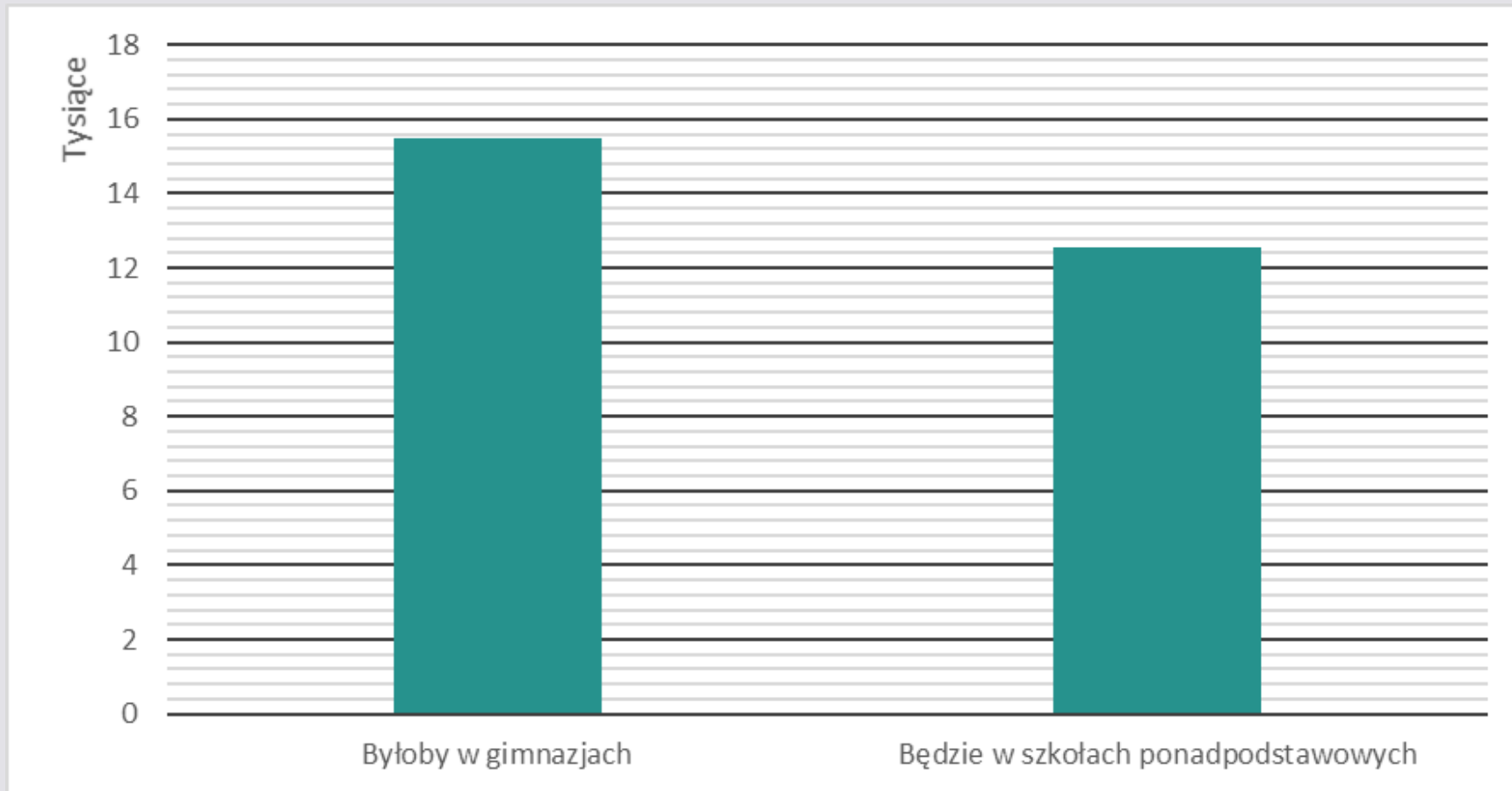
Prognoza liczby uczniów szkół szczebla powiatowego

Średnie wielkości oddziałów ogólnodostępnych szkół prowadzonych przez JST w roku 2017/18

Oszacowanie liczby oddziałów w IX klasie

- W roku szkolnym 2019/20 nastąpi proces odwrotny do tego, co działo się w latach 2017/18 i 2018/19.
- Zamiast oddziałów klasy 3 gimnazjum pojawią się oddziały klasy 1 nowych szkół ponadpodstawowych, które będą większe niż oddziały gimnazjalne.
- W efekcie, w skali kraju liczba etatów nauczycielskich prawdopodobnie zmaleje (choć w oświacie powiatowej będzie znacznie większa niż obecnie)

Zmiany liczb uczniów w szkołach powiatowych

- Po długotrwałym okresie spadku następuje kilkuletnie ustabilizowanie liczby uczniów w rocznikach klas pierwszych szkół powiatowych
- Z powodu likwidacji gimnazjów w roku 2019/20 do szkół powiatowych przyjdą dwa (odrębne!) roczniki klas pierwszych, co spowoduje skokowy wzrost liczb uczniów
- Kolejne gwałtowne zmiany liczb uczniów nastąpią wskutek przejścia fali zawirowań związanych ze zmianami wieku szkolnego
- Zwiększenie liczby uczniów może przyczynić się do
 - zmniejszenia kosztów jednostkowych (zwłaszcza rzeczowych i administracyjnych)
 - wzrostu różnicy między wydatkami a subwencją oświatową

Szkoły branżowe II stopnia

- Niewiele o nich wiemy
- Szkoły te mają przyjąć pierwszych uczniów w roku 2020/21
- Niegdyś istniały szkoły pełniące podobną rolę – licea i technika uzupełniające
 - We wrześniu 2009 r. w technikach uzupełniających rozpoczęło naukę tylko 1,5% uczniów, którzy 3 lata wcześniej zaczynali naukę w ZSZ, a w odniesieniu do liceów uzupełniających wskaźnik ten był jeszcze niższy i wynosił 1%
- Mała liczba uczniów łączy się zawsze z kłopotami organizacyjnymi. Można się zatem spodziewać, że BS II stopnia będą droższe, niż szkoły obecnie prowadzone przez powiaty.

Siatki godzin nowych szkół ponadpodstawowych są droższe, niż szkół ponadgimnazjalnych

Średnio w jednej klasie:

- liceum – 0,41 godziny tygodniowo więcej
- technikum – 0,95 godziny tygodniowo więcej
- szkoła branżowa – 1 godzina tygodniowo więcej

W jednym z badanych powiatów:

- średni wzrost o 0,81 godziny tygodniowo na oddział;
- wzrost wydatków o ok. 400 tys. zł rocznie, przy łącznych wydatkach szkół wynoszących ok. 23 mln zł rocznie (w cenach 2016 r.)

Co jeszcze zwiększa oświatowe wydatki powiatów?

- Wzrost liczby oddziałów wielozawodowych
- Duża liczba zajęć rozszerzonych w liceach
- Spadek wielkości oddziałów szkół specjalnych

